

OPTIKEREN

Tidsskrift for norsk optometri og synsvitenskap

Nº5

Optiker-Norge møtes

SYNLIG I
ARENDAL

BRUNSJ OG
BRILLER

NYTT OM
MYOPI

SEA2SEE

SEASTAINABLE VISION

WHAT IF WEARING GLASSES
COULD SAVE OUR SEAS?

100% MARINE PLASTIC | 100% MADE IN ITALY | 100% SEASTAINABLE

www.sea2see.org

Nº5

NYHETER

REPORTASJER

FAGSTOFF

Fengslende samling til våren

Mange møteplasser i høst

Samsyn på fagdag

05 Leder

- 06 – Alder bløtt lys huden?
– Bli optiker møtte rådgivere
– Filler kan gi synstap
– Brent av øyebryn

- 07 – NOF informerer
– Studiestart

- 08 Ny optikerlinje i Sverige

- 10 Optikerne har fått større ansvar for synet

- 12 Utvist for juks

- 13 Du kan glede deg: Det blir fagkonferanse i 2023!

- 14 – Optikere fikk vist seg frem

- 16 – Synsfeil påvirker yrkesvalg
– Synsundersøkelse med SI

- 17 Hektisk jobb med barnebrillene

- 18 Viktig å holde bransjen informert

- 20 Kick-off for en ny tid

- 23 20 år med c-optikk

- 25 Synsam slo på stortromma

- 28 Bærekraftig brillereise

- 32 I Jølster får du brunsj og briller

- 36 Binokulært syn – identifisering, evaluering og behandling

- 40 Myopikontroll under lupen

- 44 Partnerskap som lederstil

Bransjenytt:

- 46 – Maui Green RX – grønne speilglass
– Stor entusiasme om messer

Jobbsøker?

Se annonser bakerst i bladet

Forsidefoto: Synoptik samlet sine optikere på Gardermoen i høst (Foto: Erik Haslestad)

OPTIKEREN

ANSVARLIG UTGIVER

Norges Optikerforbund (NOF)
Øvre Slottsgt.18/20, 0157 Oslo
Telefon: 23 35 54 50
Epost: synsinfo@optikerforbund.no
www.optikerne.no

OPTIKEREN

www.optikeren.org
redaksjonen@optikerforbund.no

Redaktør
Dag Øyvind Olsen
Epost: dag@optikerforbund.no
Tlf: 92 45 00 39

REDAKSJONSKOMITÉ

Trude Elisabeth Henriksen, Solveig Hovstein,
Merete Bøe, Kristin Seland Ágústsdóttir,
Dag Øyvind Olsen

ANNONSESALG

Stina Olsen Klæboe
Epost: stina@optikerforbund.no
Tlf: 23 35 54 50
Mobil: 92 29 28 74

DESIGN OG PRODUKSJON

Design: Bodoni
Trykk: Bodoni
Opplag: 2265

PLANLAGT UTGIVELSE

6 NUMMER PR. ÅR

NR.	MATERIELL- FRIST	UTG. DATO
6	11.11.22	19.12.22

VEILEDNING TIL ARTIKKELFORFATTERE

Se www.optikeren.org – For forfattere.
Optikeren legges i sin helhet ut på
www.optikeren.org. Meningsytringer i
tidsskriftets ulike innlegg deles ikke
nødvendigvis av redaksjonen eller NOF.

ISSN 0333-1598

Dag Øyvind Olsen
Redaktør

NÅ MØTES VI!

I høst har det tatt helt av!
Den ene storsamlingen har fulgt den andre.

Her har optikere fra ulike kjeder og sammenslutninger endelig fått
muligheten til å møtes igjen, ansikt til ansikt. Det har vært mange
hjertelige gjensyn og nye bekjenskaper.

Ny kunnskap og spennende debatter, ikke minst om fremtiden: Nå går
den teknologiske utviklingen veldig raskt, og hvor blir det av optikeren
i det hele? Dette har vært viktige temaer for samlinger, og vi har besøkt
flere av dem. Det kan du lese om i denne utgaven av Optikeren.

Men nå er det ekstra viktig at du krysser av helgen 21. – 23. april 2023.
Det er da du får muligheten til å treffe kollegaer fra andre steder og
kjeder enn der du selv jobber. Det er der du kan diskutere fremtiden for
hele Optiker-Norge, helt uavhengig av hvor du måtte jobbe.

For første gang siden 2019 (!) blir det da en fysisk fagkonferanse og
landsmøtehelg. Denne gangen på Hell, like ved flyplassen Værnes ved
Trondheim. Programmet for disse dagene er under utarbeidelse nå, og
det kommer mer informasjon om faghelgen i vår desemberutgave.

Landsmøtet til Norges Optikerforbund vil også bli en viktig arena for
å ta valg for fremtiden.

«Stay tuned»! og følg med i nyhetsbrev, på nettstedet optikerne.no
og vår Facebookside. 📍

God lesning!

Dag Øyvind Olsen
Redaktør
dag@optikerforbund.no

AKTIVITETSKALENDER

Det holdes nå mange faglige kurs på nettbaserte plattformer, og vi anbefaler å følge med på kalenderen på nettsiden til optikerne.no. Denne kalenderen oppdateres jevnlig med nye arrangementer.

Mange webinarer settes opp med kort tidshorisont fra annonsering til arrangement. Her er en oversikt over høstens større fysiske arrangementer:

26.-29. OKTOBER

American Academy of Optometry
San Diego, USA
<https://www.aaopt.org/>

7.-9. NOVEMBER

Kongsberg Vision Meeting
Kongsberg, Norge
<https://www.usn.no/aktivitetskalender/kongsberg-vision-meeting-2022>

18. NOVEMBER

Nordic Advanced Workshop
i sklerale linser
Stockholm, Sverige
www.euroscale.com

30. NOVEMBER

Tilpassing av moderne
sklerale linser
Multioptikk, Oslo, Norge
www.multioptikk.no

2023

13.-15. JANUAR

Opti, optikkmesse
München, Tyskland
www.opti.de

4.-6. FEBRUAR

Mido, optikkmesse
Milano, Italia
www.mido.it

PS! Du finner oppdatert informasjon på de aktuelle nettsidene.

Tips oss om arrangementer som du mener bør være med på aktivitetskalenderen på papir og nett:
dag@optikerforbund.no

#1

I VERDEN PÅ

PROGRESSIVE BRILLEGLASS*

Varilux®

OPPLEV UMIDDELBAR KLARHET

EKSKLUSIV VARILUX®-TEKNOLOGI

Med Varilux® streber vi etter å forstå brukerens behov for å gi dem et umiddelbart, klart syn hele tiden. Dette uavhengig av hvor aktiv brukeren er. I dag tøyer banebrytende patenterte modeller grensene for vitenskapen mht. vurdering av brille-glassdesign.

Spør din Essilor-representant for mer informasjon om Varilux®-teknologiene.

ALDRER BLÅTT LYS HUDEN?

Nå kan man ikke bare kjøpe blålysbriller, men også "blålyskrem" som angivelig skal beskytte huden mot tidlig aldring av det blå skjermlyset.

"Blålyskrem» er en av trendene på sosiale medier nå, ifølge NRK. Flere produsenter påstår at det blå lyset man får gjennom data- og mobilskjermer blant annet kan føre til skader i huden og tidlig aldring.

– Det er bortkastet å beskytte deg mot en mengde blått lys som ikke finnes, sier Terje Christensen. Han er professor ved institutt for optometri, radiografi og lysdesign ved Universitetet i Sørøst-Norge.

Christensen har sammen med kolleger fra Nordisk institutt for odontologiske materialer og Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet undersøkt hvilke mengder med blått lys som teoretisk kan føre til sporbare forandringer i huden.

Fra vanlige lyskilder og mobilskjermer er det altfor lite blålys til at det teoretisk sett kan påvirke huden i det hele tatt, sier han. ●

(f.v) Dag Øyvind Olsen, Tina Alvær og Ola Gimse Estenstad møtte mange rådgivere i Bergen og informerte om optikeryrket og utdanningen.

BLI OPTIKER MØTTE RÅDGIVERE

Bli Optiker er bransjens informasjonskampanje om optikerutdanningen. I september deltok Synsinformasjon på en landssamling for rådgivere og yrkesveiledere i skolen og fikk møtt over 350 engasjerte deltakere fra hele Norge.

Medarbeiderne som informerte om optikeryrket la vekt på mulighetene yrket gir, den helt spesielle arbeidslivsrelevansen og tilknytningen til bransjen fra tidlig i studieløpet.

– Vi har besvart mange spørsmål fra rådgivere. Det er helt tydelig viktig at vi fremsnakker yrket og informerer om at optikere er autorisert helsepersonell med minimum en bachelorgrad,

sier daglig leder Tina Alvær i Synsinformasjon.

Å dele ut Bli Optiker-paraplyer i Bergen viste seg å være et utrolig godt trekkplaster for å få besøk på standen. For regnet kom til Bergen!

Nå har rådgiverne fått Bli Optiker-handlenett med informasjon og inspirasjon som de kan dele med fremtidige studenter. ●

BRENT AV ØYEBRYN

Farging av øyebryn kan gi allergiske reaksjoner. Det fikk en ung britisk kvinne erfare etter en øyebrynsbehandling. Hun var redd hun skulle bli blind.

Det er Dagbladet som forteller om 23-årige Megan Francis fra England som ble etterlatt med store smerter etter å ha fått øyebrynsbehandling.

72 timer etter hun fikk øyebrynene farget, fikk hun en intens brennende smerte i ansiktet. Hun ble virkelig redd da det begynte å påvirke synet – og hun ble redd for å miste synet.

Folkehelseinstituttet opplyser at mange av stoffene som brukes i hårfargeprodukter er allergifremkallende og kan gi en rekke ulike bivirkninger. ●

FILLER KAN GI SYNSTAP

Kosmetisk bruk av fillere brer om seg og er blitt en utbredt kosmetisk prosedyre. Det kreves ingen utdanning for å sette fillere. Men i sjeldne tilfeller kan det føre til synstap.

Fyllstoffer, fillere, brukes i kosmetisk kirurgi til å forme hud og ansikt. Disse stoffene virker ved å legge seg i og fyller ut ujevnheter under huden. Tidsskriftet Sykepleien går i dybden på tematikken i en fagartikkel i sin siste utgave.

Synstap er en sjelden komplikasjon av fillerbehandling, men med dårlig prognose når det først skjer. Fillere kan gi en rekke bivirkninger, men det er synstap som er mest fryktet og det skyldes bruken av hualaronsyre, som er den mest brukte hovedbestanddelen.

Siden hualaronsyre ikke er et legemiddel, kreves det ingen utdanning av dem som setter filleren. ●

Tilgjengelig NOF

NOF jobber med nye måter å kommunisere med medlemmene på. Vi utreder bruken av app, ny nettside, sosiale medier og sosiale treff lokalt. En ting er helt sikkert, dere kommer til å se mer av oss og arbeidet vi gjør.

Høy aktivitet

Denne sommeren ble det veldig mye fagpolitisk aktivitet. I juni var det møte på Stortinget sammen med Blindedeforbundet og møte i Helse- og omsorgsdepartementet. I august har NOF vært med på to arrangementer på Arendalsuka. Offentlig betaling av synsundersøkelser av barn, og NAVs nye dekning av barnebriller var fokus.

Kontingent

NOF har, som tidligere nevnt, en svakere økonomi. Vi ser på hvordan vi kan øke inntekter og kutte i utgifter. Vi ser oss derfor nødt til å øke kontingenten noe. Vær ikke i tvil om at vi jobber hardere enn noen gang for våre medlemmers interesser.

Tittelering

Styret har vedtatt at det skal utredes om det er hensiktsmessig å bytte tittel fra optiker til optometrist. Styret ser en rekke fordeler ved et bytte, men det kan også ha noen konsekvenser. Dette må utredes, og også drøftes med medlemmene.

STUDIESTART BEHØRIG MARKERT

Årets nye studenter har blitt ønsket velkommen av NOF og optikerbransjen flere ganger allerede.

TEKST OG FOTO: DAG ØYVIND OLSEN

Fra fadderuken midt i august, gikk det slag i slag: Pizzatreff arrangert av Synsinformasjon med optikerkjedene til stede og et første møte med fremtidige arbeidsgivere. Så var det satt av en halv dag der Norges Optikerforbund og Synsinformasjon fikk fortalt om hva organisasjonene er og hva de jobber med. Resultatet ble at et stort flertall av de drøyt 90 studentene meldte seg inn i NOF og dermed allerede er en del av fellesskapet. Det var rundt 180 som hadde optometri som førstevalg ved årets studiestart og halvparten av dem fikk tilbud om studieplass. Nå er studentene i gang med det som ser ut til å bli et normalår, med fysiske forelesninger på Krona og et aktivt sosialt liv. 🍷

NY OPTIKERLINJE I SVERIGE

I Norge er optikerutdanningen samlet på ett sted. Slik er det ikke i våre naboland. Snart kan svenskene også ta optikerutdannelse i Göteborg, i tillegg til i Stockholm og Kalmar.

TEKST OG FOTO: DAG ØYVIND OLSEN

Neste høst skal det tas inn snaut 30 optikerstudenter til det nyopprettede studiestedet, som er en del av Linnéuniversitetet. Det er det samme universitetet som har ansvaret for optikerutdanningen i Kalmar.

– Flere utdanningsplasser, ikke minst i Vest-Sverige, er noe vi har jobbet for i flere år. Det er fantastisk at vi har kommet i mål, sier programansvarlig Peter Lewis til det svenske fagbladet Optik.

Det er mangel på optikere i hele Sverige, men knappheten merkes ekstra godt i denne delen av landet.

Med oppstart av studiested Göteborg, er håpet at flere lokale søkere fra denne regionen skal velge å ta optikerutdanning. I Stockholm er det Karolinska Institutet som har ansvaret for optikerutdanningen, ledet av norske Rune Brautaset.

Også i Danmark er det mulig å utdanne seg til optiker to steder, ved

Københavns Erhvervsakademi og Dania Erhvervsakademi i Randers. I Finland er utdanningen lokalisert ved to ulike universiteter, i Oulo og Helsinki.

Det er kun i Finland at bruk av diagnostiske medikamenter er en del av grunnutdanningen som optiker. Optikere fra Sverige og Danmark som søker jobb i Norge, må jobbe på lisens frem til de har tatt kurs i bruk av diagnostika. ●

Vil du jobbe med oss?

Optoteam har som ambisjon å være bransjens beste arbeidsplass. Vi gir våre optikere fleksibilitet, frihet og gode betingelser.

Ta kontakt på info@optoteam.no eller +47 411 10 404

Se våre ledige stillinger på: optoteam.no

OPTIKERE HAR FÅTT STØRRE ANSVAR FOR SYNET

§ 34 i Helsepersonelloven som omhandler meldeplikt, er endret. Det innebærer at optikere får stadig større ansvar for synet til ulike yrkesgrupper.

TEKST: INGER LEWANDOWSKI

Optikere har nå fått adgang til å melde fra ved helsesvekkelse hos førere av tog, trikk og båt.

Generalsekretær Hans Torvald Haugo i Norges Optikerforbund forklarer hva som er forskjellen på den nye og den gamle paragrafen.

– Faktisk er det bare en eneste forskjell i § 34, og det er at optikere, leger og psykologer nå også har meldeplikt for flygeledere. Fram til nå har meldeplikten til statsforvalteren bare omfattet førere av motorvogn og luftfartøy. Nå som før gjelder den når pasienten ikke oppfyller synskravene og helsetilstanden ikke anses å være kortvarig.

– Men det er kommet inn en ny paragraf, § 34a, sier Haugo. – Denne gir lege, psykolog og optiker adgang til å melde fra når det er grunn til å tro at en pasient som fører tog, trikk og båt, eller som utfører tjeneste som los, «har en helsesvekkelse som kan føre til skade på person», hvis det kreves helseattest for å inneha førerretten.

Haugo forklarer at lovgiverne hermed har opphevet optikernes taushetsplikt i disse spesielle tilfellene. I § 34 pålegges man å melde fra, mens man i § 34a gis lov til å melde fra. Her er det ingen plikt.

– Optiker må selv vurdere når det bør meldes fra om svekket syn eller annen helse hos førere av tog, trikk og båt, sier han. Det står i § 34a, andre ledd, at det kan lages retningslinjer om hvordan melding skal gis, men fortsatt finnes det ingen slik. Helsedirektoratet har dette for meldeplikten.

Hva betyr denne endringen for optikeres yrkesutøvelse?

– Med dette har myndighetene økt antallet yrkesgrupper som optikere må være opptatt av når det gjelder syn og trafikk. I tillegg til bilførere og piloter omfatter meldeplikten nå også flygeledere. Den

nye paragrafen utvider ansvarsområdet til å gjelde også tog- og trikkeførere, båtførere og los, selv om det her ikke er snakk om meldeplikt, men meldeadgang. Dette oppfatter jeg som en erkjennelse fra myndighetene av at synet er viktig for trafiksikkerheten. Slik har det ikke alltid vært, og jeg ser dette som svært positivt.

– Med denne endringen får optikere et større ansvar for synet til flere for forskjellige yrkesgrupper. Det er en tillitserklæring til optikerne å få dette ansvaret på lik linje med leger og psykologer. Nå blir det enda viktigere enn før å spørre pasientene hva de jobber med, avslutter Hans Torvald Haugo. ●

Coming soon...

Our **latest** contact lens **innovation**

MAX comfort. **MAX** clarity.*¹

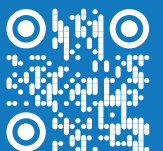
Product image for illustrative purpose only

Will also be available in Multifocal

Be the first to learn about our new contact lenses.

Scan the QR code to receive
the latest information about the
ACUVUE® OASYS MAX 1-Day
contact lenses.

<https://forms.office.com/r/Pem6S6Xma>

* Versus ACUVUE® OASYS 1-Day.

ACUVUE®

1. JJV Data on File, 2022. CSM Subjective Responses ACUVUE® OASYS MAX 1-Day Contact Lenses - Retrospective Meta-analysis.

Important safety information: ACUVUE® Contact Lenses are indicated for vision correction. As with any contact lens, eye problems, including corneal ulcers, can develop. Some wearers may experience mild irritation, itching or discomfort. Contact lenses should not be used in case of eye infections or any other eye conditions, or in case of a systemic disease that may affect the eye. For complete information, including contraindications, precautions and adverse reactions, please consult the Instructions for Use or visit our J&J website www.jnjvisioncare.no

ACUVUE®, ACUVUE® OASYS 1-Day, ACUVUE® OASYS MAX 1-Day and ACUVUE® OASYS MAX 1-Day MULTIFOCAL are registered trademarks of Johnson & Johnson. © Janssen-Cilag AS 2022. PP2022MLT6127

© Colourbox

UTVIST FOR JUKS

Antallet studenter i andreklasse optometri er nå nede i rundt 60. En viktig årsak til det store frafallet, er at 10 studenter på grunn av juks er utvist i ett år. Studentene samarbeidet om hjemmeeksamen i matematikk.

TEKST: DAG ØYVIND OLSEN

– Det er selvsagt svært uheldig, men lite vi kan gjøre med annet enn å jobbe preventivt. Trolig ville noen av disse studentene blitt forsinket i studiet uansett. De som virkelig vil bli optiker kommer tilbake og fortsetter studiene, sier instituttleder Bente Monica Aakre. Det var før jul i fjor at studentene ble tatt i eksamensjuks på hjemmeeksamen. De hadde samarbeidet om besvarelsen og levert en eksamensoppgave der dette ble oppdaget.

Straffen er hard. Studentene er utestengt fra all høyere utdanning i Norge i ett år.

– Jeg opplever ikke at vi kunne gjort noe annerledes. Vi følger gjeldende retningslinjer for hjemmeeksamen og har informert studentene tydelig om konsekvensene av å bli tatt i juks, sier Bente Monica Aakre.

Hun sier juks under hjemmeeksamen har blitt et problem for hele utdanningssektoren, spesielt under pandemien. – Oppmerksomheten rundt juks og plagiat er enda større i år enn før.

Ser vi høyere utdanning under ett, har det vært mer enn en tredobling av juksesaker under eksamen siste to år. I 2019 var det 106 studenter som ble

tatt for juks, mens det i 2021 var 361. Ti av disse var altså optometristudenter.

Det tas inn over 90 nye studenter til optikerutdanningen hver høst, og frafallet i dagens andreklasse er høyere enn vanlig. Det er alltid noen studenter som slutter i løpet av studieløpet, men sjelden så mange som 30. Frafallet er vanligvis høyest i første klasse.

– Vi tar hvert år inn noen flere studenter enn det er studieplasser, for å veie opp for et forventet frafall. I høst har vi også supplert med nye studenter etter studiestart, for å kompensere for dette frafallet, sier instituttleder Aakre. ●

DU KAN GLEDE DEG: DET BLIR FAGKONFERANSE I 2023!

Rydd plass i kalenderen: Det blir landsmøtesamling og fagprogram på Hell i Trøndelag 21.– 23. april 2023.

TEKST OG FOTO: DAG ØYVIND OLSEN

Styrene i Norges Optikerforbund og Synsinformasjon har kommet til enighet om å holde tre dagers samling på Scandic Hell Hotell, en kort spasertur fra Værnes lufthavn, Trondheim.

Det foreløpige programmet ser slik ut: Fredag 21. april er Synsinformasjons egen dag, med generalforsamling og påfølgende fagprogram på etter-

middagen. Lørdag blir det et program skreddersydd for optikere arrangert av Norges Optikerforbund. På søndagen holdes det landsmøte i Norges Optikerforbund, med påfølgende fagprogram.

Utstillere fra bransjen vil delta og det jobbes nå med å sy sammen et spennende og nyttig program for både NOF og Si sine medlemmer. Etter hvert som detaljene blir klare, vil det bli informert i nyhetsbrev på e-post til medlemmene. Vi kommer tilbake med fylldig informasjon i vår neste utgave av Optikeren i desember. Alt du trenger å gjøre nå, er å krysse ut helga 21.–23. april i kalenderen.

Når vi endelig kan samles til en fysisk landsmøtehelg i april, er det hele fire år siden sist! Her fra denne samlingen, i Tromsø 2019. Den gang var det streik i SAS og flere gikk glipp av arrangementet. Forhåpentlig blir det ingen utfordringer i Hell 2023.

OPTIKERE FIKK VIST SEG FREM

Da Norges maktelite var samlet til den sydende Arendalsuka rundt skolestart, stod barn og syn på timeplanen.

TEKST OG FOTO: DAG ØYVIND OLSEN

Denne rapporten ble presentert under Arendalsuka.

En rekke aktører i og rundt Pollen i Arendal løftet tematikken rundt barn og syn, og at synsundersøkelser kan gjøres hos optiker. Dette var noe av det som stod på programmet:

- Gratis synsundersøkelse for barn var tema for paneldebatt
- Langsynthet hos barn kan være vanskelig å oppdage
- De som velger yrkesfag har oftere uoppdagede synsfeil enn andre elever
- Synsundersøkelse av stortingspolitikere hos optiker

Det hele startet med et arrangement i regi av Norges Blindforbund, Norges Optikerforbund og Universitetet i Sørøst-Norge (USN). Den presenterte rapporten viste at barn nå må henvises til øyelege for at de skal få dekket synsundersøkelsen.

Men her er det mulig å tenke nytt. Det er optikere som har den beste synsfaglige kompetansen i førstelinje i helsetjenesten, og optikere finnes over hele landet. Offentlig betalte optiker-tjenester vil utjevne forskjeller i samfunnet. I dag er det også slik at barn kan oppleve å bli kasteballer før de får den hjelpen de trenger. Unødige utredninger, lang ventetid og reisevei bidrar til at barn kan ende opp i en uheldig pasientkarusell, når alt de trenger er en brille.

Konsekvensene av at barn ikke får synshjelp er velkjente. De kan få problemer med læring og lek, og i verste fall kan de droppe ut av skolen og ende opp som borgere som ikke klarer å holde på en jobb, eller havne på skråplan og med et kriminelt rulleblad.

Dette er viktige poenger i rapporten som sparket i gang arrangementet i Blindforbundets lokaler i Pollen.

GODT SYN UTGJØR FORSKJELLEN

Forbundsleder Tor Andre Olsen i Blindeforbundet la vekt på at alle som har synsproblemer må få hjelp. Det er ikke riktig at synsundersøkelser av barn hos optiker må dekkes av den enkelte selv.

– Det er viktig at det blir så lav terskel som mulig for å få undersøkt synet.

Professor Rigmor Baraas sa at en synsundersøkelse av et barn kan utgjøre forskjellen på om man blir inkludert eller ekskludert – og fremholdt at hvert eneste barn, uavhengig av kjønn, bakgrunn eller bosted, fortjener å se godt. Uten godt syn blir man slapp og sliten. Og det skumle er at synsfeil er usynlig for andre.

– Barn er vant til det synet de har, og de sier ikke ifra, sa Baraas.

Langsynte barn må ha en full synsundersøkelse for at synsfeilen skal bli avdekket, og det inkluderer utdripping for å få en så korrekt diagnose som mulig.

Baraas fortalte om syn som er under utvikling gjennom barneårene, at mange av de minste er langsynte, mens det jevner seg ut senere, og andelen nærsynte øker på ungdomstrinnet. Synskorreksjon er viktig for at synet skal utvikle seg normalt, og Baraas pekte på at vi har ikke råd til å miste noen til å gjøre de viktige oppgavene som kreves i samfunnet på grunn av syn som ikke er korrigert.

SENK TERSKELEN!

Hans Torvald Haugo, generalsekretær i Norges Optikerforbund, fremholdt hvor viktig det er å undersøke synet tidlig hvis en elev har problemer. Terskelen for synsundersøkelse hos optiker bør senkes, og samarbeidet mellom helsepersonell må bedres.

Øyelege Hanne Gilberg mente at fireårskontrollen er nøye gjennomarbeidet og fungerer godt. Denne kontrollen avdekker mange med svakhet i synet. Hun uttrykte bekymring for at det er kommersiell drift rundt optikers kompetanse. Samtidig ønsket

Paneldebatt med tema gratis synsundersøkelse av barn under Arendalsuka.

VISSTE DU AT:

Helsedirektoratet anbefaler sterkt at syn bør inngå i helsesamtalen i 1. og 8. klasse. Målrettet undersøkelse av skarpsynet bør gjøres på vide indikasjoner i alle klassetrinn. Helsedirektoratet er spesielt opptatt av undersøkelse hos:

- Barn av asylsøkere, immigranter og flyktninger
- Barn med hørselshemming eller andre funksjonshemminger
- Barn som har lesevansker

hun et tettere samarbeid opp mot skolehelsetjenesten.

Professor Baraas sa at ikke alle tilstander oppdages på fireårskontrollen, det kan være en kompleks problematikk. Og siden syn er viktig for læring, mener hun det er viktig at synsundersøkelse av barn blir gratis, også slik at de som har behov kan henvises videre til øyelege.

– Øyet vokser mye i alderen 4-25 år og det må følges opp. Optikere klarer denne jobben, sa hun og viste til at optikere har kompetansen, utstyret og den geografiske tilstedeværelsen som trengs. – Vi har en god optikerutdanning og vi jobber stadig med å forbedre den. Ikke vær redd for å gå til optiker. De vet hva de skal gjøre, sa hun.

Tor Andre Olsen i Blindeforbundet sa at det er viktig at alle får utnyttet det synet de har best mulig. Det bør ikke være kostnader knyttet til at barn får den synsundersøkelsen de trenger, heller ikke hos optiker.

Øyelege Gilberg mente det er viktig med evaluering og at de som trenger å komme til øyelege, kommer dit.

SYNSFEIL PÅVIRKER YRKESVALG

Det er høyere forekomst av synsfeil blant lærlinger i industrien enn blant elever i videregående skole. Synskravene i industrien øker stadig, ikke minst ettersom mange må jobbe på en skjerm og med ny teknologi.

Ellen Svarverud og Rigmor Baraas har sammen med Gro Horgen Vikesdal satt fokus på synsfeil hos unge med yrkesfagutdanning.

På dekket til en staselig seilskute hadde Universitetet i Sørøst-Norge sine arrangementer. Synsfeil blant barn og unge ble satt under lupen.

Synsforskere ved USN jobber sammen med Fagskolen på Kongsberg, og det er funn herfra som viser at mange lærlinger har synsproblemer de ikke visste om tidligere. Flere av dem var langsynte.

Over halvparten av lærlingene hadde et klart behov for briller eller kontaktlinser. Mange av dem visste ikke at de hadde problemer med synet.

I et innlegg i Dagsavisen tar forskerne på Kongsberg opp at XR-teknologi er på full fart vei inn i skole og arbeidsliv. Teknologien tar i bruk spesielle briller der man kan øve på

ulike operasjoner, uten at man gjør feil som får fysiske konsekvenser. Har du synsfeil med manglende stereosyn, får du ikke samme nytte av brillene.

Forskerne er bekymret for at økende bruk av slik teknologi kan forsterke sosial ulikhet i samfunnet.

Et godt tverrfaglig samarbeid er viktig for å fange opp synsfeil gjennom skoleårene, og på debatten på seilskute-dekket fremholdt Bjørg Lauvhagen fra PPT at synet er viktig for elevene for å få et godt læringsutbytte. Men det er slik at briller blir ikke alltid brukt, det kan være ventetid for å få time hos øyelege, og det er kostnader knyttet til besøk hos optiker.

Ellen Svarverud understreket at det er foreldrenes ansvar å følge opp barnas syn fra de er 4-16 år. Hun mener det er behov for synsundersøkelse ved skolestart og hvert andre år etter det blant denne aldersgruppen. ●

SYNSUNDERSØKELSE MED SI

Synsinformasjon var ikke bare til stede under årets Arendalsuke, men var en aktiv og målrettet deltaker.

– Vi hadde invitert stortingspolitikere med på et møte hos Interoptik Brillehjørnet, som er en velutstyrt butikk like innenfor Pollen i Arendal. Det viste seg å være svært positivt. Vi fikk vist frem kompetansen til optikere og en instrumentpark som er ny og innholdsrik. Alle som fikk omvisning/synsundersøkelse gikk ut med større kjennskap til bransjen, sier daglig leder Tina Alvær i Synsinformasjon.

Også Specsavers var til stede under Arendalsuka. De stilte med optiker og øyelege, informerte om synsundersøkelse og tilbød enkel synstest. De presenterte også sitt arbeid med gjenvinning av brukte briller. ●

Daglig leder Tina Alvær i Synsinformasjon informerte stortingspolitikere om viktigheten av godt syn og hva optikere kan tilby. Her er det Tuva Moflag fra Arbeiderpartiet som får undersøkt synet hos Interoptik Brillehjørnet i Arendal.

HEKTISK JOBB MED BARNEBRILLENE

1. august var barnebrilleordningen klar. Ordningen er tatt godt imot både i befolkningen og i fagmiljøene. NOF sin rolle i arbeidet var å sørge for faglighet og at optikers rolle som helsepersonell ble ivaretatt.

TEKST: HANS TORVALD HAUGO, GENERALSEKRETÆR NORGES OPTIKERFORBUND

Barnebrilleordningen ble en realitet etter en politisk dragkamp, der SV spilte en viktig rolle i å få ordningen på plass. Hvordan ordningen skulle se ut, hvem som fikk dekket briller, og hvor mye som skulle dekkes, bølget frem og tilbake i et politisk spill i sommermånedene. I denne fasen jobbet NOF tett med Norges Blindesforbund, og vi fikk faglig hjelp fra USN-ansatte med kompetanse innen barn og syn. Politikk handler i stor grad om å få frem fakta på en slik måte at den politiske visjonen understøttes.

Når rammene for ordningen var på plass, var det NAV sin tur. NAV sin jobb var å utforme ordningen ut fra den politiske bestillingen og sørge for de datatekniske løsningene. I denne fasen av prosjektet skjedde mye på kort tid. NOF jobbet for forståelse rundt at

optiker som helsepersonell på faglig grunnlag skal signere for brillebehovet. Dette er et helsepersonellansvar som ligger på optikeren, ikke på andre.

NAV har laget et funksjonelt verktøy som tydeliggjør optiker som helsepersonell, noe NOF mener er viktig. Verktøyet videreutvikles stadig, og rollen som optiker kommer sterkere frem, for eksempel at du via ditt helsepersonellnummer kan hente opp oversikt over alle brillene du har signert ut. NOF har jobbet for barnas beste både i den politiske prosessen som ble grunnlaget for ordningen, og i den mer tekniske delen av prosjektet der verktøyene som brukes for å forvalte ordningen, ble laget.

NOF jobber videre for å forbedre ordningen, og har blant annet pekt på barn med prismebriller, som kommer

uheldig ut. NOF håper at optikere som helsepersonell føler at ordningen fungerer godt rent teknisk, og at optikere i de fleste tilfellene føler det positivt og fornuftig at staten er med å dekke deler av utgiftene til barnebrillene de ordinerer.

Det er viktig at ordningen brukes etter intensjonene slik at vi slipper spørsmålene om «bukken og havresekken» i forhold til rollen optiker har som helsepersonell. Har du spesielle kasus som havner utenfor kan du ta kontakt med NOF som kan diskutere saken med deg. Kanskje er nettopp din sak den som skal til for å gå til myndighetene for å be om forbedringer i ordningen?

VIKTIG Å HOLDE BRANSJEN INFORMERT

Synsinformasjon har det siste halve året sendt ut 14 nyhetsbrev til sine medlemmer. Dette for å holde bransjen informert fortløpende og legge til rette for at innføringen av ordningen har gått så smidig som mulig.

TEKST: TINA ALVÆR, DAGLIG LEDER SYNSINFORMASJON

Synsinformasjon deltok på høring i forbindelse med statsbudsjettet i oktober 2021, hvor vi brukte god tid på å forklare forskjellen på en behandlingsbrille og briller for ordinære synsfeil. I og med at komiteen var ny, var det viktig å informere politikerne om forskjellen.

I januar i 2022 ble vi, sammen med en rekke andre aktører, invitert inn på et innspillsmøte med statssekretæren i Arbeids- og omsorgsdepartementet om en ny barnebrilleordning. Våre primære innspill var da å lage en generell ordning for alle barn med behov for briller, i første omgang opp til 13 år basert på det handlingsrommet som da lå i statsbudsjettet. Vi ønsket at oppgjøret skal komme direkte til optikerbutikkene, og ikke til de foresattes konto. Da sikrer man at midlene går til barnebriller og minimerer ventetiden for barnet. Vi foreslo at satsene

skulle opp på nivået til den forrige ordningen, slik at foreldre i mindre grad må dekke en egenandel.

Våren 2022 jobbet vi for å få klarhet i tidslinjen for når regjeringen så for seg at ordningen skulle komme på plass. I mellomtiden hadde både statsråden og statssekretæren blitt byttet ut, og vi ønsket å komme i kontakt for å presentere våre forslag til ny politisk ledelse.

23. mai 2022 ble høringen Forslag til ny ordning for stønad til briller til barn publisert, med en ekstremt kort høringsfrist 10. juni.

10. juni sendte vi inn høringssvaret vårt etter å ha diskutert det på styremøtet 1. juni, og innhentet innspill fra bransjen. Synsinformasjon presiserte at:

- Lesebriller burde være en del av ordningen

- Det er viktig å sikre at midlene går til barnebriller, og at en direkte oppgjørsform var viktig for bransjen
- At ordningen burde være rettighetsbasert og ikke søknadsbasert, og dermed mindre byråkratisk
- At briller burde være fullfinansiert og ikke kun et tilskudd

Synsinformasjon hadde flere møter på Stortinget med både SV og Høyre for å fremme våre synspunkter. Mot slutten av juni hadde NAV fått et mandat om å få på plass den nye barnebrilleordningen 1. august. I juli hadde vi utallige møter med NAV og med bransjen for å sikre at ordningen ble så ubyråkratisk og god som mulig. I visse perioder av ferien var det daglig kontakt mellom oss og NAV for å få avklart små og store spørsmål, og sikre at ordningen kom på plass i tide. 📍

skaga

eyewear

swedish
by nature
since 1948

Skagas nya kollektion 2022

THE LAB, en kapselkollektion av Skaga genomstrålar varumärkets passion för innovation och kärlek till högteknologiska material. Skapade med en sofistikerad, minimalistisk design – har dessa bekväma och anpassade bågar en typisk skandinavisk stil med ett starkt uttryck för forsknings- och utvecklingsinsatser.

Ett banbrytande hantverk kombinerar teknik och elegans och skapar en front i tre lager där olika material omärkligt kombineras på 3mm tjocklek.

TIDLÖS
TEKOPPS-FORMAD
SILUETT

ULTRATUNNT
LÄTTVIKTIGT
MATERIAL

SK2872 REGN

En klassisk oftalmisk båge gjord av aluminium, rostfritt stål och ansvarsfullt acetat. Tillgänglig i svart samt i tre charmiga trä-inspirerade toner som starkt påminner om vår svenska natur. Denna tidlösa runda oftalmiska stil är designad med ultratunna, lätta material och en fin retro touch.

SK2873 DIS

En båge som är lätt att bära, designad i aluminium, rostfritt stål och ansvarsfullt acetat. Den har en ultratunn, lätt flerskiktsskonstruktion och är utformad i en vacker tekoppsform. DIS finns i klassisk svart och tre trä-inspirerade varianter. Ett skräddarsytt gångjärn förenar de rostfria skalmarna och den främre strukturen, medan justerbara nosdynor ger en bekväm passform.

LÄTTVIKTIG FLERSKIKTS
KONSTRUKTION

RÖRLIGT
ANPASSAT
GÅNGJÄRN

KICK-OFF FOR EN NY TID

Etter to lange korona-år, har virkelig Optiker-Norge våknet fra dvalen. I høst avløser den ene storsamlingen for optikere den andre. Vi har tatt pulsen på tre av dem: Først ut var Synoptik.

TEKST: DAG ØYVIND OLSEN FOTO: ERIK HASLESTAD

Det er den største optikersamlingen siden 2019, og av 340 deltakere er hele 300 optikere som jobber hos Brilleland og Interoptik. Fagsjefene Karin Lund og Olaug Skrøppa har virkelig lagt seg i selen for å sette sammen et variert og spennende fagprogram for optikerne i Synoptik. Her var det ikke bare fellesprogram med store temaer som myopikontrioll, men hele 39 ulike workshops å velge blant og utstilling med 19 leverandører. Det var mange smil og stor gjensynsglede, både over å treffe kollegaer fra andre steder i landet og over å få faglig påfyll på et annet sted enn foran en skjerm.

På de to og et halvt årene som har gått siden optikere måtte stenge butikkene, har verden virkelig gått videre. Den teknologiske utviklingen har skutt fart. Nå tester stadig flere ut nye metoder, maskiner og programvare for synsundersøkelser. Og mens 2021 ble et rekordår for optikerbransjen, truer nå mørkere skyer på himmelen, i følge Fridtjof Leegaard som leder Synoptik i Norge.

WINTER IS COMING

Vi går mot kaldere tider, og det kan bli tøffere tider fordi verden er mer usikker og mange merker at prisene stiger på det meste, ikke minst strøm, drivstoff og mat.

– Det kan bli tøft for hele optikerbransjen fordi folk vil være forsiktige og sitter mer på pengene. De trenger fortsatt briller, men kanskje kjøper de ett par i stedet for to, sa Fridtjof Leegaard til forsamlingen.

Samtidig har pandemien gjort folk vant til å få varer levert på døra, og spesielt blant yngre under 35 år er lojaliteten til hvem man handler med, lav.

Grand Vision som eide Synoptik, som i sin tur eide Brilleland og Interoptik, er nå kjøpt opp av EssilorLuxottica. Det innebærer at de norske butikkene nå blir en del av et selskap med 18 000 butikker på verdensbasis. Selskapet har fokus på bærekraft og jobber for å eliminere unødvendig blindhet innen 2050. Det er den desidert største globale aktøren innen synshjelp og optikerfaget i verden – og nå er altså de norske butikkene blitt en del av denne globale storfamilien.

FLERE KAN BLI MYOPE

Myopi og myopikontroll var viet mye plass på Synoptiks fagsamling. I dag finnes det flere måter å behandle progresjonen av myopi blant barn og unge (det kan du lese mer om på våre fagsider), men Daisy Laan fra Nederland pekte på en interessant observasjon. Mens vi har lite myopi i Norge sammenlignet med land i Asia, viser historien fra andre land at det har vært en økning senere tiår. På 1950-tallet var bare tre prosent myope i Asia. Det startet å øke på 1970-tallet og det er nå over 90 prosent myope i noen asiatiske land. Daisy Laan anslår at om noen tiår vil halvparten av europeere være

myope, en stor økning fra 12,7 prosent blant tenåringer i alderen 16-19 år i Norge.

– Det er foruroligende når vi vet at risikoen for en rekke øyesykdommer øker hvis øyet får fortsette å vokse. Ved høy myopi over minus 6 risikerer 1 av 3 å bli svaksynte når de blir eldre. Men også for lavere grad av myopi er det eksempelvis tre ganger så stor risiko for å få åpenvinklet glaukom, sammenlignet med emmetrope øyne, sa Laan. 📍

20 ÅR MED C-OPTIKK

Med sine 171 lokale optikerforretninger over hele landet, er c)optikk Norges største sammenslutning av optikerbutikker. I september kunne de også endelig møtes til stormøte, fagdager, messe og jubileumsfest.

TEKST OG FOTO: DAG ØYVIND OLSEN

c)optikk landet også på Gardermoen. Her kom optikerne flyvende inn fra absolutt hele landet, for det finnes ingen andre som er representert på flere steder enn de lokale butikkene som er tilknyttet c)optikk.

Med et solid fagprogram, de fleste poster i plenum, ble det både påfyll, debatt og ord til ettertanke.

NÆRSYNTHET HOS BARN

Myopi var hovedtema med de kjente foreleserne Kate og Paul Gifford fra Australia, som mange vil huske fra fagkonferansen i Tromsø for fire år siden.

Siden den gang har forskningen innen myopi gått videre, og de nyeste funnene ble presentert på myopikonferansen i Rotterdam uken etter (se egen sak). Men noen poenger om bruk av kontaktlinser for myopikontroll fra Paul Gifford, tar vi med:

I dag vet vi at optisk korreksjon i form av briller eller kontaktlinser, har like stor effekt som å bruke øyedråpene atropin.

– Husk at barn er mye flinkere til å følge hygieneregler for kontaktlinser enn tenåringer og voksne. Og barn er ofte mer motiverte og flinkere til å bruke kontaktlinser enn tenårin-

ger. De er også fornøyde med å bruke linser, men det kreves mer tid til opplæring.

Dersom dette interesserer deg, anbefaler Gifford å lese mer på nettsiden mykidsvision.org, der du finner gode og nyttige instruksjonsfilmer.

RETTESNORER OPPDATERES

NOFs generalsekretær Hans Torvald Haugo deltok, ikke bare for å gratulere c)optikk med 20-årsjubileet, men med en statusrapport på NOFs arbeid. Kliniske retningslinjer oppdateres kontinuerlig av NOFs fagutvalg, før de godkjennes av styret og legges ut på nettsiden.

– Retningslinjene er ikke noen kokebok, men en rettesnor i klinisk arbeid.

Men Haugo la vekt på viktigheten av at man som optiker alltid har den optikerfaglige hatten på og gjør gode etiske vurderinger. Han oppfordret til mer bruk av diagnostiske øyedråper ved synsundersøkelser av barn.

Under en paneldiskusjon om klinisk praksis i fremtiden, sa Haugo at som optiker kan du delegere bort mange arbeidsoppgaver, men du kan ikke delegere bort ditt eget ansvar som helsepersonell.

Generalsekretær Hans Torvald Haugu i NOF orienterte om kliniske retningslinjer.

DEBATT

Så var det duket for paneldiskusjon.

Nye maskiner kan gjøre jobben med synsundersøkelser enklere, men kan den gjøre optikeren overflødig?

– Hvis du er en ren refraksjonist, er det en trussel.

Men ikke hvis du er en optometrist, sa Øyvind Krogh

– som mener optikere har en vei å gå for å bli mer effektive i arbeidshverdagen.

Og Haugo: – Vi må være faglig stolte, selv om det kommer nytt utstyr. Norge er det landet i Europa som er flinkest til å ta betalt for synsundersøkelsen. Men de undersøkelsene optikere gjør må betales for. Det skal ikke være kryss-subsidiering av varer og tjenester.

c)optikk fortsatte helgeprogrammet med forelesere fra leverandører og USN om ulike temaer, før det var stor messe med leverandører og festmiddag med underholdning for å feire jubileet.

Optikere som jobber og som driver butikk i c)optikk er en variert gruppe og vi møtte to som startet egen butikk rett før covid-pandemien slo til for fullt:

FOLK PRIORITERER SYNET!

Ragnhild Smith og Irene Myrtveit Lunde hadde flere års erfaring som ansatte optikere i butikk da de bestemte seg for å starte opp sin egen butikk under korona-pandemien, for snart to år siden.

Paret ønsket seg en hverdag der de kunne fokusere mer på fag og ha mer tid til den enkelte pasient. Det har de fått, selv om starten av Alver Optikk en halvtime fra Bergen, ble litt annerledes enn de hadde forestilt seg.

Paneldebatt med sentrale optikere i c)optikk om optikeres fremtid.

– Det var ikke enkelt, med mange vurderinger frem og tilbake. Men selv om folk var litt skeptiske i starten på grunn av korona, kom de. De prioriterte å få sjekket synet hos optiker, forteller de.

De har fått mye lokal støtte, og optikerbutikken er et tilbud mange åpenbart har savnet i nærmiljøet.

– For oss har det også vært kjekt å starte egen butikk, og vi er opptatt av trivsel og at de som har utdannet seg til optiker skal trives i yrket og fortsette å jobbe som optiker. Og så var det veldig etterlengtet å treffe optikerkollegaer fra hele landet etter en veldig lang pause.

– Her har det vært veldig fint å treffe kolleger og å utveksle erfaringer om hvordan de løser ting og se på nye utfordringer, sier Ragnhild Smith og Irene Myrtveit Lunde.

Du kan se intervju med optikerne fra Alver Optikk på vår Facebook-gruppe.

SYNSAM SLO PÅ STORTROMMA

Over 200 optikere fra Synsam fikk presentert flere nyheter på SynSamling 2022 på Gardermoen. Det børsnoterte selskapet passerte i 2021 for første gang 1 milliard kroner i omsetning i Norge, og mye nytt skal rulles ut i kjeden fremover.

TEKST: DAG ØYVIND OLSEN

FOTO: OLA GIMSE ESTENSTAD OG DAG ØYVIND OLSEN

Hele 220 av Synsams 240 optikere deltok på SynSamling 2022.

Krister Duwe leder nå operasjonene til Synsam både i Sverige og Norge. Han har tro på vekst i Norge og presenterte offensive planer for 2023.

Petter Storm fortalte om kompetanseutviklingen i Synsam, og direktør Krister Duwe slo fast at norske optikere kan bidra med kompetanseheving overfor sine svenske kolleger og omtalte det hele som «en storsatsing på våre optikere». Og det var optimismen som preget budskapene fra scenen:

Optikerbransjen har vist seg motstandsdyktige i nedgangstider, og kjeden skal fortsette å vokse og utvikle seg. Målet er å åpne 15 nye butikker i Norge i 2023 «der folk bor». Antall undersøkelsesrom i butikkene skal økes, og målet er å være best på å rekruttere nye optikere.

– Øyehelse og optikere er pulsen i Synsam. Det er en plan, selv om vi kan være uenige i noen beslutninger, sa optikeransvarlig Olav Torgersen – med adresse til debatten om pris på synsundersøkelsen.

Nå kan vi bygge videre, sa han og fortalte om utrulling av egne øyehelsesentre, OCT i stadig flere butikker og endringer på mange områder som kjedens optikere skal være med på.

Det gjelder Synsams satsing på e-sport og gaming, og alle butikkene skal tilknyttes telemedisinsk øyelege gjennom EyeCheck, utprøving av synsundersøkelse med kunstig intelligens, og fjernstyrte synsundersøkelser der optiker kan sitte hjemme eller på hytta og gjøre en del av jobben.

Synsam har hatt suksess med sin abonnements-ordning på briller, og i dag har over halvparten av kundene tegnet brilleabonnement der de kjøper flere par briller som jevnlig kan byttes ut. Men «bruk og kast» omtales det ikke som. Synsam mener det er et marked for «Second hand»-briller. En slik butikk er etablert i Norge, på Strømmen, mens det er mange i Sverige.

Det var i 2020 at Synsam, som ble børsnotert i Sverige i fjor, besluttet å flytte produksjonen til Sverige. I august åpnet det store produksjonslokalet på over 8000 kvadratmeter. Initiativet

som går under navnet «Made in Sweden», innebærer en ny industriell æra, en investering i mindre klimaavtrykk og fokus på en holdbar og sirkulær produksjon, sier Krister Duwe.

SynSamlingen bød på et variert fagprogram der fremtiden stod i fokus og der optikerne kunne lære mer om både e-sport og syn, og fremtidens synsundersøkelser der teknologien stadig utvides. ●

1. Optiker Petter Storm og Haakon Furhe Pettersen i selskapet Osirion samler og analyserer data for å gi tilbakemelding til gamere, slik at de kan forbedre sitt potensiale. Det innebærer hvordan de kan bruke øynene bedre, spille bedre og prestere bedre. – Det er viktig for optikere å vite at gamere som spiller intense fighting-spill kan få problemer med tørre øyne.

2. Tett med interesserte optikere i utstillingsrområdet.

3 og 4. Filterbriller i ulike varianter må prøves ut!

BÆREKRAFTIG BRILLEREISE

*Banebrytende samarbeid: Et vellykket pilotprosjekt har nå gitt langtids samarbeidsavtale. Fra venstre: Mi Li, Anette Nyhus, Philip Reiler (Specsavers), Britt Erlandsen Villa (daglig leder, Asker Produkt), Kjell Arne Jørgensen og Jon Thorkildssen.
(Foto: Andreas Kjelstrup)*

I Asker ender mange briller sine dager. Her blir de av trente hender nennsomt sortert for resirkulering.

TEKST OG FOTO: TRUDE ELISABETH HENRICHSEN

Specsavers har inngått et samarbeid med Asker Produkt og Norsk Gjenvinning om resirkulering av kjedens briller. Det unike arbeidsinkluderingsprosjektet har bidratt til å skape verdifulle arbeidsplasser, så vel som gjenvinning av briller uten bruksverdi.

Stemningen er god og konsentrasjonen stor i Asker Produkts lokaler. Brilleinnfatninger i ulike materialer brykkes i raske håndlag opp og sorteres etter glass, plast og metall. Arbeidet er tilrettelagt for personer med funksjonsnedsettelse. Trygt utrustet med beskyttelsesbriller og arbeidshansker, sørger de ansatte for at brukte og utgåtte modeller blir klargjort for resirkulering. Brukbare briller legges til side for nye eiere i Tanzania. Som neste trinn i den såkalte Brillereisen, sendes så restmaterialet til Norsk Gjenvinning.

... Det er også et godt eksempel på hvordan vi skaper en trippel bunnlinje, som ikke kun skaper profitt, men også har fokus på miljø og sosial verdiskaping.

VERDISKAPENDE PILOTPROSJEKT

PR-manager i Norge, Philip Reiler, har vært leder for det bærekraftige prosjektet.

Hvordan kom samarbeidet i gang?

– Vi var på jakt etter en samarbeidspartner som kunne oppfylle kjedens fokus på mangfold og inkludering, forteller han.

– Siden 2014 har vi sendt utgåtte modeller og brukte briller til vårt humanitære prosjekt Gi syn til Tanzania. Pandemien satte prosjektreisene på vent, noe som bidro til at lageret med utgåtte innfatninger hopet seg opp.

Av Norsk Gjenvinning fikk vi tips om å kontakte Asker Produkt som både hadde mannskap, folk og kapasitet. Etter å ha gjennomført et vellykket pilotprosjekt ett års tid, har vi nå undertegnet en langsiktig avtale.

GJENSIDIG STOLTHET

– Det har vært morsomt å se hvor stor entusiasme medarbeiderne har vist for prosjektet og hvordan deres bidrag har blitt knyttet opp til et globalt prosjekt som Gi syn til Tanzania. Det at samarbeidet med Asker Produkt i tillegg bidrar til at mennesker som ellers ville stått utenfor arbeidslivet har en jobb å gå til, skaper mening og stolthet blant våre medarbeidere også, sier Philip Reiler.

Mangfoldsprosjekt: Specsavers samler inn briller fra hele landet, som videresendes til Asker Produkt for videre klargjøring. Brillereisen fortsetter så til resirkulering hos Norsk Gjenvinning.

Grovsortering: Arbeidet krever både konsentrasjon og håndkraft.

Ringvirkninger: Pilotprosjektet har vakt oppsikt i Specsavers-familien, som nå ser på muligheten til å ta i bruk lignende samarbeid i andre land.

Leder arbeidet: Britt Erlandsen Villa.

Asker Produkt AS ble etablert i 1991 og er en heleid vekstbedrift eid av Asker Kommune. Selskapet har bl.a. fokus på VTA, (Varig tilrettelagt arbeid), AFT (Arbeids-forberedende trening) og lærekandidater, samt lærlinger.

Selskapet har 80 personer sysselsatt, hvorav 42 er uføre med et aktivt og tilrettelagt arbeidstilbud. Formålet for Asker Produkt er å gi individuell fagopplæring og arbeidsinkludering gjennom produksjon av varer og tjenester markedet etterspør.

VINN VINN

Hvilke erfaringer har dere gjort dere?

– Først og fremst er det imponerende å se resultatene til bedriften og arbeidsgleden som medarbeiderne viser. Det er tydelig at de vet de gjør en viktig jobb for oss. Det er også et godt eksempel på hvordan vi skaper en trippel bunnlinje, som ikke kun skaper profitt, men også har fokus på miljø og sosial verdiskapning.

Sosial bærekraft, mangfold og inkludering står høyt oppe på agendaen i organisasjonen, og det er gledelig når vi kan sette en god standard og inspirere de andre landene i Specsavers-familien.

Det er derfor ekstra motiverende å se at samarbeidet vekker positiv oppmerksomhet og bidrar til at flere land finner en løsning for sortering og gjenvinning. Flott om Specsavers Norge kan vise vei, understreker Reiler.

EXACT FOR DIN SUKSESS

**B.I.G. EXACT™ — NØYAKTIGE BIOMETRISKE
BRILLEGLASS FRA RODENSTOCK**

Biometrisk intelligens tiltrekker både nye og eksisterende kunder. Differensier deg enda tydeligere som synsekspert med B.I.G. EXACT™ — en ny og attraktiv produktportefølje med DNEye®-teknologi som sikrer best mulig syn på alle avstander.

B.I.G. Vision™ gir brukerne store fordeler

I en sveitsisk undersøkelse med 283 deltakere, der 90% hadde brukt briller tidligere, fikk B.I.G. VISION™ svært gode tilbakemeldinger. Da de ble spurt om erfaringen med B.I.G.-glass, svarte en stor andel at de opplevde at glassene hadde mange fordeler for synet.

88%

opplevde økt visuell komfort med
DNEye®-brillene sammenlignet
med de gamle brillene

92%

opplevde
skarpere syn
enn før

ØNSKER DU Å VITE MER?

Vi gir deg muligheten til å teste konseptet med blant annet et event.

Tina Hauff:
mob: 995 00 802
tina.hauff@rodenstock.no

Erik Paulsen:
mob: 995 99 611
erik.paulsen@rodenstock.no

Even Larssen:
mob: 971 99 133
even.larssen@rodenstock.no

**Kontakt
din glass-
representant
for mer info**

R
RODENSTOCK
Because every eye is different

I JØLSTER
FÅR DU
BRUNSJ OG
BRILLER

Elisa Sunde driver "Brunsje og Briller" hvor hun serverer hjemmelaget mat torsdag til lørdag – og foretar synsundersøkelser tirsdag og onsdag. Den kreative kombinasjonen gjorde det mulig for optikeren å åpne egen praksis på sitt bittelille hjemsted, Skei, i vakre Jølster.

TEKST: TRUDE ELISABETH HENRICHSEN FOTO: MATILDE SOLSVIK

Jeg har alltid vært interessert i mat og ville egentlig bli kokk, forteller Elisa. – Tanken på ugunstige arbeidstider gjorde at jeg derimot slo det fra meg. Isteden valgte hun å studere optometri på Kongsberg før turen gikk videre til Oslo. Her jobbet hun som optiker hos Krogh Optikk på Majorstua i tre og et halvt år. Yrkeskarrieren fortsatte så hos Specsavers i Førde før hun fikk med kjæresten og flyttet til Bergen. Her fikk hun smaken på å kombinere utdannelsen med sine ferdigheter på kjøkkenet.

Skulle jeg ha håp om å kunne jobbe på hjemplassen, måtte jeg klare å pønske ut noe som lokket kundene til Skei.

ALLSIDIGE ARBEIDSOPPGAVER

– Jeg jobbet hos Bjørn Engen i Mester Optikk, forteller hun. – Siden han var de fleste kundenes «fastoptiker» og det kun var oss to, ble det naturlig at han tok brorparten av synsprøvene. Mine oppgaver var mest å ta meg av kontaktlinsekundene, nye kunder og sosiale medier.

Når det enda var tid til overs, begynte jeg å servere kaker og kaffe til de som ventet. Vi hadde et lite kjøkken på bakrommet og kundene syntes det både var koselig og hyggelig med litt ekstra service.

MED HJEMLENGSEL SOM DRIVKRAFT

For den unge optikeren var målet likevel å flytte hjem til Jølster hvor det ventet en hustomt. Og på stille dager vokste lengselen etter barndomsstedet. Utfordringen var at det ville innebære lang pendlevei i all slags vær.

– Nærmeste sted med mulighet for optikerjobb var Sogndal, Sandane og Førde som alle lå ca fire mil unna, forklarer hun. Hjemkommunens 500 innbyggere ga på sin side lite grunnlag for å åpne egen praksis.

– Skulle jeg ha håp om å kunne jobbe på hjemplassen, måtte jeg klare å pønske ut noe som lokket kundene til Skei.

Løsningsorientert: For å kunne jobbe som optiker på hjemstedet, bestemte Elisa Sunde seg for å lokke klienter langveisfra ved å tilby synsundersøkelser og hjemmelaget mat i vakre omgivelser.

Etterhvert vokste idéen fram om å kombinere optikerbesøket med en annerledes opplevelse. Svaret ble å servere enkle lunsjretter og god kaffe i Jølsters vakre omgivelser.

PÅ JAKT ETTER EGNET LOKALE

– Da det gamle fjøset fra 1900-tallet med plassering midt i sentrum av Skei kom for salg, bestemte hun seg for å slå til. Stedet var de senere årene blitt drevet som en pub og bygningen rommet blant annet kjøkken, en pub med de originale grisebingene intakt samt en sal på 90 kvadratmeter.

– Inventaret og fargene så helt forferdelige ut, og det krevdes en enorm oppryddingsjobb, men det var dette jeg trengte for å realisere drømmen om egen praksis på hjemstedet, sier hun. – Da jeg i tillegg fikk kjøpe det optiske utstyret av Bjørn som nå gikk ut i pensjon, var det som om alt falt på plass.

IHERDIG OPPUSSING

I juni 2020 åpnet Brunsje & Briller etter utallige dugnadstimer og god hjelp fra familie og venner. Ideen om å skape noe annerledes som kunne trekke folk, er på vei til å bli en suksess.

Lange dager: – Målet er å jobbe 100 prosent som optiker og å overlate kafédriften til kokken, forteller Elisa som foreløpig deler uken mellom servering i kafeen og synsundersøkelser. Enestående: Så vidt jeg vet er det ingen tilsvarende kombinasjoner som Brunsj og Brillen, understreker Elisa Sunde, som er godt fornøyd med sin kreative løsning.

– Selv om det gamle fjøset i utgangspunktet utgjorde 300 kvadratmeter, var det ikke mulig å finne en OK løsning på hvor synsprøverom og butikken skulle være. Vi fikk derfor bygd på en liten fløy som kunne romme synsprøverom, butikk og kontor, forteller hun.

– I dag har jeg ansatt en fantastisk kokk i 80 prosent stilling og har ekstrahjelpen på lørdager og i sommersesongen. Lokalet er innredet i en flytende overgang slik at kafeen går inn i brilleavdelingen. I utgangspunktet foretar jeg fast synsundersøkelser tirsdag og onsdag, resten av uken jobber jeg med drift av kafeen. Så sant tiden tillater det, tar jeg også synsundersøkelser for de som skulle ønske det utover dette. I dag jobber jeg ca. 40 prosent som optiker og 90 prosent med kafédriften. Det er i hvertfall slik det føles, sier hun og slipper latteren løs.

GODT FAGLIG NETTVERK *Savner du kolleger?*

– Det kan bli litt ensomt å jobbe som solo-optiker, men heldigvis er det alltid noen å spørre om faglige spørsmål enten på Facebook-grupper eller hos andre venner i bransjen. Jeg har også en god kompis fra tiden min hos Krogh som jeg sender snap til om det er noe jeg vil ha raskt svar på. Etterhvert har jeg lært meg at ingen spørsmål er for dumme å stille. Men jeg håper etterhvert at vi kan bli to optikere og at kundemassen

Etterhvert har jeg lært meg at ingen spørsmål er for dumme å stille. Men jeg håper at vi kan bli to optikere og at kundemassen øker, noe den gjør jevnt og trutt.

øker, noe den gjør jevnt og trutt. Kafedriften er en gimmick for å få kunder. Det er optiker jeg er, og det er yrket mitt jeg ønsker å konsentrere meg om fullt og helt på sikt.

ET RIKTIG VALG

– Det har vært ekstremt masse jobb og dårlig timebetaling, men ideen om å utvide kundemassen gjennom å tilby annerledes opplevelser, har fungert. Jeg vet det er klienter som aldri ville ha kommet hit hvis det ikke var for brunsjdelen. Blant annet kommer det nye kunder nordfra som har hørt om oss

gjennom jungeltelegrafene. Det er ikke lenger slik at folk bare kjører forbi oss i Jølster. Og med alle vinduene vi har i cafeen til den mektige utsikten, blir jeg aldri lei av å nyte naturen og de mest fantastiske solnedganger, forsikrer hun.

– Jeg er selvsagt ydmyk og fullstendig objektiv når jeg sier at jeg tror kanskje Brunsj & Briller er den optikeren i Norge med den fineste utsikten... 📍

BINOKULÆRT SYN

– IDENTIFISERING, EVALUERING OG BEHANDLING

TEKST: KRISTIN SELAND ÅGÚSTSDÓTTIR FOTO: ERIK HASLESTAD

Visste du at over 250 000 personer i Norge har kun ett godt øye og/eller skjeler? Og at det i tillegg er nær en million nordmenn med redusert samsyn?

Christian Haukebø er en erfaren kliniker med spesiell interesse for binokulært syn, synstrening og synsrelaterte lesevaner. Haukebø har mastergrad fra University of New South Wales, Sydney, Australia og grunnutdanning fra Kongsberg. Til daglig driver han egen praksis i Harstad samtidig som han underviser i samsyn og synstre-

ning ved Universitetet i Sørøst-Norge ved Institutt for optometri. Han er blant annet hovedforeleser på Master i synstrening/-synsterapi og holdt foredrag på Synoptiks fagdag i høst.

IDENTIFISERING

Ved en god anamnese og/eller ved bruk av et spørreskjema, kan man avdekke

symptomer og tegn på samsynsavvik. Men det er viktig at det etableres en sammenheng mellom symptomene som rapporteres og bruken av øynene. Det bør gjøres en vurdering av om mangel på eventuelle forventede symptomer kan være på grunn av endret adferd, slik som at pasienten har sluttet å lese på grunn av nærproblemer. En må også huske på at avvik i samsynsmålingene ikke nødvendigvis gir symptomer.

Symptomer på binokulære avvik oppstår som oftest ved nærarbeid, så studenter, skoleelever eller andre som jobber mye med skjerm eller leser mye vil være disponert. Det er også vist at det er hyppigere symptomer når man kobler på det kognitive; altså man kan bli mer sliten av å lese og skjønne en tekst, enn å spille et dataspill eller å surfe på telefonen, selv om alt foregår i samme avstand.

The Convergence Insufficiency Treatment Trial (CITT-studiet) gjennomført i USA av The National Eye Institute, er det første vitenskapelige (double-blind-placebo) studiet som dokumenterer effekten av synstrening ved å evaluere håndteringen av konvergensinsuffisiens blant barn i alderen ni til atten år. Ved bruk av Convergence Insufficiency Symptom survey (CISS), et spørreskjema som ble laget for å identifisere pasienter med konvergensinsuffisiens, ble det funnet at de plagene med høyest score var typisk prestasjonsrelaterte: 1) tap av plass i tekst (50 %), 2) tap av konsentrasjon (45 %) og 3) leser samme linjen på nytt (45 %).

Dette indikerer at vi som optikere bør gjøre en grundig samsynsevaluering når vi har pasienter som sliter med konsentrasjonsproblemer.

Studiet viste også at en bedring av CISS-score på 10 poeng eller mer, er klinisk signifikant. CISS-skjemaet kan også brukes på andre akkommodative og binokulære problemer. Og viser det seg, ifølge masteroppgaven til Anne Marit Hegge (2016); Synsfunksjon og leseferdighet hos barn 8-12 år, sammenheng mellom akkommodasjon og astenopi, å være godt egnet til å hjelpe til med å avdekke astenopi ved nærarbeid hos barn. Sammen med objektive metoder, og test av akkommodasjon og konvergens, vil CISS kunne hjelpe optikeren med å sette diagnose og gi riktig behandling.

EVALUERING – HVA FORTELLER MÅLINGENE?

En samsynsutredning måler medfødte og ervervede anatomiske og fysiologiske forutsetninger for å opprettholde et stabilt binokulært syn. En god samsynsevaluering bør inneholde en vurdering av ametropien, størrelse og retning på fori/tropi, fusjonsreservene, vergensfasiliteten, akkommodasjonsamplituden, akkommodasjonsfasiliteten, samt en vurdering av supranukleære strukturer. Ideelt sett har vi litt eksofori på avstand og litt mer eksofori på nær. Med godt binokulært syn så skal vi klare å holde fokus i det planet som det fokuseres i (kk +0,25D).

GENETISK DIPOSISJON

Størrelsen og retningen på samsynsutglidningen (fori eller tropi) er antagelig delvis diktert av individuelle forskjeller i kollagenet i orbita og dets feste-punkter i de ekstraokulære musklene (EOM). En fori er et meningsfullt avvik for at det visuelle systemet skal få hvile, da det ville blitt utslitt av å opprettholde ortofori til enhver tid. Størrelsen på forien/tropien er viktig, men også evnen til å kompensere over tid.

Fibersammensetningen i EOM indikerer størrelsen på fusjonsreservene og vergensfasiliteten. EOM består i hovedsak av to ulike muskelfiber-

typer: fibrillestrukturer og felderstrukturer. Der fibrillen er rask, har stor diameter og kan danne aksjonspotensiale, er felder langsom, har liten diameter og kan ikke danne aksjonspotensiale. Fibrillen utgjør cirka 80 % av EOM, mens felder utgjør ca. 20 %. Siden fibrillen er rask, er det de som sørger for at øynene raskt kan rettes mot objekter med sakkader og konvergens. Men de har dårlig utholdenhet og blir fort slitne. Så for å beholde fiksasjonen må felderstrukturene gradvis overta. Felderstrukturene sørger for fiksasjons-lås og start/stopp av sakkadene. Jobben deres er å kompensere for heteroforier og generelt sørge for rettstilte øyne. Det er derfor disse som har betydning for leseutholdenhet og gode følgebevegelser. Jan Richard Bruenech og Inga Britt Kjellehold Haugen (USN) har funnet store variasjoner i mengden felderfibre i befolkningen (8-40 %), og studier viser at samtlige pasienter med signifikant lavere antall felderstrukturer hadde en forhistorie med okulomotoriske problemer. Antallet felderstrukturer ser også ut til å være genetisk betinget og kan således ikke endres. Dette forklarer trolig arvelig strabisme. Antallet kontraktile proteiner i hver muskelfiber (myofibrillene) kan imidlertid økes betydelig gjennom stimulering/trening, og kan dermed oppnå samme kontraksjonsevne som i gruppen med normalt antall felderstrukturer. Det betyr at selv om vi ikke kan øke antallet, så kan de trenes opp slik at de fungerer bedre.

Hos fibrillestrukturen kan en nervefiber innervere 3-10 (ratio 1:3-10) motoriske enheter. Hos felderstrukturen kan en nervefiber innervere 1-2 motoriske enheter (ratio 1: 1-2). Å justere muskelkontraksjonen med kun en muskelfiber er i teorien den mest presise muskelkontrollen som finnes. Til sammenlikning har somatisk muskulatur en ratio på 1:700-2000.

I tillegg har felderstrukturen en unik proprioseptiv reseptor kalt myotendinous cylinder. Det er funnet lav konsentrasjon av denne hos nyfødte, og det antas derfor at tilfredsstillende proprioseptiv tilbakemelding ikke er tilgjengelig i tidlige stadier i livet. Jan

Richard Bruenech og Gordon Ruskell fant (med ett unntak) ingen slike reseptorer blant spedbarn, men blant barn på cirka fire år var reseptorene spredte og umodne. Selv om det trolig ikke er mulig å øke antallet av myotendinous cylinder etter seks til åtte årsalderen, er det trolig mulig å øke signalstyrken for å kompensere for manglende antall. Et eksempel på kompleksiteten i innervasjonen og kontrollen av øyemotorikk er akkommodasjonen. Sensoriske reseptorer i cilierlegemet har en proprioseptiv funksjon og sender signaler om grad av kontraksjon tilbake til purkinjecellene, som har ansvar for samsynskoordinasjon, i cerebellum. Cerebellum vil sammenligne disse signalene med signaler fra

TYPISKE TEGN OG SYMPTOMER VED BINOKULÆRE AVVIK:

- Utholdenhetsvansker på nær
- Slør når ser fra nær til avstand, eller avstand til nær
- Svie og økt tåreflod
- Hodepine assosiert med nærarbeid
- Uklart syn på nær eller avstand
- Lukker eller dekker til ett øye
- Intermitterende dobbeltsyn
- Forverring ved blick til høyre/venstre
- Forverring ved blick opp/ned
- Lyssensitiv
- Ord beveger seg
- Øyeanstrengelser assosiert med lesing/nærarbeid
- Eksessiv blinking
- Kort leseavstand
- Redusert konsentrasjon
- Mister plassen i teksten
- Hopper over linjer
- Leser sakte
- Redusert leseforståelse
- Hodetilt eller dreier ansiktet.

Tilstand	Fori	AC/A forhold	KNP	Fusjonsreserve	Vergensfasilitet	Akk.amp	BAR	MAR
BINOKULÆREAVVIK								
Konvergensinsuffisiens (KI)	Eksofori på N	Lavt	Redusert	Redusert PRK N	Redusert BU	Normal	Feiler pluss	Normal
Konvergensseksess	Esofori på N	Høyt	Normal	Redusert NRK N	Redusert BI	Normal	Feiler minus	Normal
Divergensinsuffisiens	Esofori A>N	Lavt	Normal	Redusert NRK A	Redusert BI A&N	Normal	Normal	Normal
Divergensseksess	Stor eksofori/intermitt eksotropi A	Høyt	Normal	Lav PRK avstand/lav NRK nær	Lav PRK avstand/lav NRK nær	Normal	Normal	Normal
Fusjonell vergensdysfunksjon	Normal A og N	Normalt	Normal	Redusert PRK og NRK avstand og nær	Redusert BI og BU nær (og avst)	Normal	Feiler pluss og minus	Normal
Basis eksofori	Lik eksof A og N	Normalt	Normal (redu-sert?)	Redusert PRK avst og nær	Redusert BU A og N	Normal	Feiler pluss	Normal
Basis esofori	Omtrent lik esofori A og N	Normalt	Normal	Redusert NRK avst og nær	Redusert BI avst og nær	Normal	Feiler minus	Normal
Vertikal fori	Høyre eller venstre hyper	Normalt		Redusert PRK og NRK	Redusert BU og BI A og N			
AKKOMMODASJONS- AVVIK								
Ill-sustained akk	Ofte esofori på nær	Normalt	Normal	BU slør kan være lav nær	Normal	Normal*	Feiler minus	Feiler minus
Akk.insuffisiens		Normalt	Normal	PRK nær kan være lav	Normal	Redusert	Feiler minus	Feiler minus
Akk.eksess	Kan være esofori på nær (og avstand)	Normalt	Normal	BI slør kan være lav nær	Normal		Feiler pluss	Feiler pluss
Akk.infasilitet		Normalt	Normal	BU og BI slør kan være lav nær	Normal	Normal	Feiler pluss og minus	Feiler pluss og minus

reseptorer i de ekstraokulære musklene, vestibulærsystemet, netthinnen, og i somatisk muskulatur. Dersom det blir sensorisk rivalisering mellom disse signalene, så vil ofte de sterkeste vinne, noe som gjør at signalene fra akkommodasjonen kan bli undertrykket. Dette innebærer at akkommodasjonen kan bli hemmet av «visuelt stress» eller manglende modning. Det anslås at opp mot 50 % (!) av hjernekapasiteten kan gå med til visuell prosessering.

KLASSIFISERING

Ethvert samsynsavvik har en prioritert behandlingsrekkefølge, og ved å systematisere målingene som er gjort, er det lettere å gjenkjenne tilstanden. Dette gjør det igjen enklere å gi riktig behandling.

Samsynsavvikene deles inn i ulike undergrupper: binokulære avvik, vertikal fori, okulomotoriske anomalier og akkommodasjonsavvik. De binokulære avvikene består av konvergens- og divergensinsuffisiens, konvergens- og divergensseksess, fusjonell vergensdysfunksjon, og basis eksofori og esofori. Okulomotoriske anomalier består av okulomotorisk dysfunksjon (OMD). Akkommodasjonsavvikene består av akkommodasjonsinsuffisiens, ill-sustained akkommodasjon, akkommodasjonseksess og akkommodasjonsinfasilitet. Det er viktig å huske på at en pasient kan ha to tilstander samtidig. For eksempel så kan akkommodasjonseksess gjerne være sekundært til konvergensinsuffisiens i et forsøk på å dra konvergens på plass.

Når en har gjort alle målinger, analysert og funnet ut hvilken tilstand man har med å gjøre, må en velge riktig behandlingsplan. Men aller først er det viktig å korrigere eventuell ametropi. Som hovedregel bør man utføre en cycloplegisk refraksjon ved mistanke om samsynsproblemer. En ukorrigert ametropi kan føre til over- eller underakkommodasjon, eller en større fori enn nødvendig. Den kan også gi en ubalanse mellom øynene som kan gi forstyrrelser i sensorisk fusjon, eller redusert fusjonskapasitet på grunn av uklare bilder.

KONVERGENSINSUFFISIENS

CITT-studiet viste at kontorbasert trening kombinert med hjemmetrening ga statistisk signifikant bedring. Dette

NRA/PRA	MEM/kk	FD	Kommentar	Prevalens	Ddx	Anbefalt behandling	
						Førstevalg	Andrevalg
Lav NRA	Lav	Ekso		3-7.7%	Pseudo KI	Synstrening; suksessrate 73-95%	Prismer (presbyope med KI)
Lav PRA	Høy	Eso		1,5-8,2%		Maks pluss + evt add	Synstrening
Normal	Normal	Eso avstand	Avstandstilstand Gode prognoser opp til 15^D	0,1-0,7%	6.n palsy Divergens paralyse	1/3 av dissosiert fori i prismes	Synstrening
Normal	Normal		Snittavvik A: 29^D og N: 13^D Kan være asymptomatisk; supremerer	7-7,5%		Synstrening	Prismer. Avvik > 30-35^D kan trenge kirurgi
Redusert NRA og PRA	Normal			0,6-1,5%		Synstrening (suksessrate 94%)	
Lav NRA	Lav	Ekso avst og nær	Snittavvik 15,5^D A/N	0,3-3,1%		Synstrening	Prismer
Lav PRA	Høy	Eso	A/N: 12-30^D	0,7-1,5%		Maks pluss	Synstrening
		Vertikal	Unormal hodeposisjon	20%		Prismer	Synstrening
Redusert PRA	lag		*reduseres hvis retestes 5-10x	2,2-6,2%		Pluss/add	Synstrening (96% kureringsrate)
Redusert PRA	Lag		Hofstetters formel: 15D-(0,25xalder) Sekundært til konv.eksess			Pluss/add (88% opplever helt/delvis bedring)	
Redusert NRA	Lav		Kan være sekundært til KI Variabel VA	2,2-10-8%		Synstrening	
Redusert NRA og PRA				1.5%. 12-30% av px med akk. problemer		Synstrening	

er derfor gullstandarden for behandling av konvergensinsuffisiens. Penn-til-nese, base inn og hjemmebasert trening ga derimot samme effekt som placebo trening. CITT-studiet fant heller ikke forbedret effekt med prismes base inn i aldersgruppen 9-17 år. Hos presbyope (45-68 år) viste derimot studiet en signifikant bedring med prismes, og de kan derfor være et godt behandlingsalternativ i denne aldersgruppen.

For oversikt over målinger og anbefalt behandling for de ulike tilstandene av binokulære og akkommodative avvik, se egen tabell.

OKULOMOTORISK DYSFUNKSJON (OMD)

OMD kjennetegnes ved upresise fiksasjoner, sakkader og pursuits øye-

bevegelser. Symptomene oppstår som oftest i tilknytning til lesing med redusert lesehastighet, redusert innholdsforståelse, en hopper over linjer eller ord, eller leser linjer på nytt. OMD opptrer ofte i tilknytning til vergens- og akkommodasjonsavvik. Målinger vil vise redusert skår på Developmental Eye Movement test (DEM) og Readalyzer/Visagraph. Ved en DEM-test vil en god leser ha få, korte fikseringer og 10-15 % regresjon, mens en dårlig leser har mange, lange fikseringer og opptil 60 % regresjon.

Fusional stamina (FS) er en måling «oppfunnet» av Arnulf Myklebust. Han sier at FS=PRK/2 – forien. FS mindre enn 6.5 på nær og 3 på avstand anses som lavt/normalt. Denne målingen har vist seg å være pålitelig og mer

sensitiv enn Sheards kriterie, og bedre til å definere om forbedring er stor eller liten etter behandling. Testen kan brukes både til beregning av prismes og til evaluering etter synstrening. FS fungerer trolig like bra på ekso og eso, samt på avstand og nær. 📍

MYOPIKONTROLL UNDER LUPEN

TEKST: RIGMOR C. BARAAS FOTO: EILIN LUNDANES OG RIGMOR C. BARAAS

Både medikamenter, kontaktlinser og brilleglass brukes nå til myopikontroll. Ingen av behandlingene har fullgod effekt. Det kom frem på årets store myopikonferanse i Rotterdam.

Rigmor Baraas presenterte en poster på IMC 2022 med analyser av fysiologiske døgnendringer av øyelinsen og betydningen det kan ha for utvikling av myopi.

International Myopia Conference (IMC) er en konferanse som arrangeres annethvert år. Årets konferanse ble arrangert i Rotterdam og gikk av stabelen 4.–7. september 2022.

Fra Nasjonalt senter for optikk, syn og øyehelse ved Universitetet i Sørøst-Norge deltok Eilin Lundanes, Lene Aarvelta Hagen, Hilde Røgeberg Pedersen, Nickolai Nilsen og Rigmor C. Baraas.

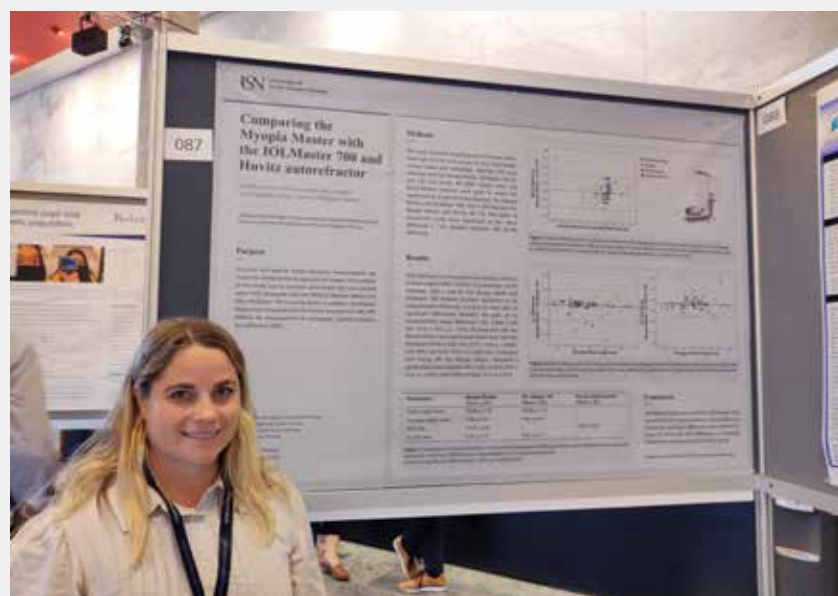
Det presenteres et bredt spekter av myopiforskning på konferansen, både grunnforskning og klinisk forskning på dyr og mennesker, i tillegg til folkehelseperspektivet. Forskning som gjennomføres i klinikker og av industrien, har også god plass på IMC. IMC er den største arenaen for forskning på myopi i verden og ble i år arrangert for 18. gang. Konferanseserien i sin nåværende form var hjertebarnt til Chew Sek-Jin og Josh Wallman, og utviklet seg fra en serie med invitasjonskonferanser om myopi. Siden 1994 har IMC vært arrangert annethvert år, på forskjellige steder rundt om i verden. Årets konferanse skulle vært arrangert i 2021, men ble utsatt med ett år på grunn av covid-19-pandemien.

NORSK FORSKNING

Det som ble presentert på IMC 2022 bar preg av at det nå finnes flere typer av optisk myopikontroll-behandling

Nickolai Nilsen, som er i slutfasen av sin doktorgrad, presenterte en poster på IMC 2022. Poster omhandlet i hvilken grad bruk av medikamentet atropin påvirker fysiologiske døgnendringer av øyets komponenter.

Hilde Røgeberg Pedersen presenterte en poster på IMC 2022 med sammenligninger av data fra to ulike okular biometere og en autorefraktor, for å se om en får de samme målingene uavhengig av instrument.

enn tidligere, både kontaktlinser og brilleglass, men at ingen av behandlingene har 100 % effekt. Det var ingen nye studier om behandling av myopi med medikamentet atropin, som heller ikke har 100 % effekt. Studien som vi har gjennomført på Kongsberg for å se på i hvilken grad medikamentet

atropin påvirker fysiologiske døgnendringer av øyets komponenter, ble trukket frem som viktig under paneldiskusjonen siste dagen på konferansen. Denne studien ble presentert av Nickolai Nilsen, som er i slutfasen av sin doktorgrad. Nickolai fikk stor oppmerksomhet da han presenterte posteren også (se bilde). Rigmor Baraas

Eilin Lundanes holdt et foredrag på IMC 2022 om funn fra en pågående myopi-kontroll-studie på unge voksne hvor kontakt-linsen MiSight blir utprøvd.

presenterte en poster med analyser fra en studie hvor vi har sett på fysiologiske døgn- og sesongendringer av øyelinsen og betydningen det kan ha for utvikling av myopi (se bilde). Disse studiene inngår i Nickolai sin doktorgrad, og det vil komme mer informasjon om disse resultatene i månedene som kommer.

VIKTIG MED BIOMETER

På IMC 2022 var det også fokus på viktigheten av å vite hva fysiologisk øyevest er og at det er variasjon i fysiologisk øyevest i henhold til hvilket land barn og unge er fra, og hva slags oppvekstvilkår de har. Fra et folkehelseperspektiv ble viktigheten av å samle inn data fra ulike land og regioner understreket av flere – det er behov for å ha relevante vekstkurver for gutter og jenter – for å ha kunnskap om variasjoner i øyevest helt opp til 30-årsalderen.

Viktigheten av at alle klinikker som driver med myopikontroll-behandling har et biometer tilgjengelig for å måle korneal krumning og aksiallengde, var veldig fremtredende. De fleste utstyrsleverandørene har nå instrumenter som kan måle dette. Med ulike instrumenter tilgjengelig er det også viktig å vite om de ulike instrumentene måler det samme. I den sammenheng presenterte Hilde Røgeberg Pedersen en poster (se bilde) som viste målinger fra to ulike okulære biometre og en autorefraktor, for å sammenlikne om målingene er de samme uavhengig av instrument. Resultatene viser at det er forskjeller i målingene mellom instrumenter.

STARTER OFTE SENT I TENÅRENE

Et gjentakende tema er betydningen av å kjenne til refraksjonsstatus når øyet er i akkommodasjonsavslappet tilstand, ikke bare rent epidemiologisk, men

også sett i sammenheng med okulær biometri med tanke på valg av myopi-kontroll-behandling og oppfølging av denne. Det er liten tvil om at cycloplegiske dråper som Cyclopentolate 1 % vil gi mest nøyaktig refraksjonsmåling. I Norge har autoriserte optikere tilgang til og erfaring med å bruke Cyclopentolate 1 % på barn helt ned i 5-årsalderen, men det er ikke tilfelle i alle land. Lene Aarvelta Hagen (se bilde) presenterte en poster som utforsket om en ved hjelp av enkle matematiske modeller kan beregne cycloplegisk refraksjon om en har et okulært biometer, det vil si ved å kombinere ikke-cycloplegisk refraksjon med målinger av korneal krumning og aksiallengde. Resultatene viser at det hjelper å ha tilgang til okulær biometri, men at det ikke er like sikkert som å gjøre cycloplegisk refraksjon.

I Norge og resten av Nord-Europa – hvor utviklingen av myopi ofte ikke begynner før sent i tenårene – er det

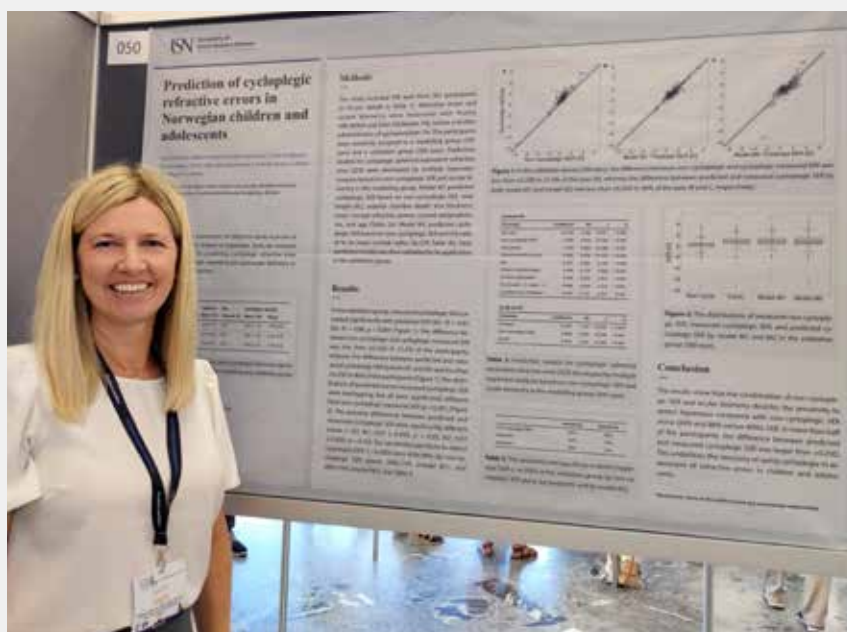
av stor betydning å vite om myopi-kontroll-behandling, som egentlig er utviklet for barn, også kan ha en effekt på ungdommer og unge voksne. Eilin Lundanes (se bilde) holdt et foredrag på siste dagen av IMC 2022 om en pågående myopikontroll-studie på unge voksne hvor kontaktlinsen MiSight blir utprøvd. Denne type optisk behandling har vist god effektivitet hos barn med myopi, og foreløpige resultater fra Kongsberg antyder at MiSight også kan ha en viss effekt på unge voksne.

Forskningsresultater som ble presentert på IMC 2022 er arbeider som skal publiseres i fagfellelvurderte vitenskapelige tidsskrifter. Vi kan derfor ikke gjengi detaljerte resultater i denne rapporten. ●

**FAGUTVALGET
INFORMERER**

FAGUTVALGET INFORMERER

Lene Aarvelta Hagen presenterte en poster på IMC 2022 som sammenlignet om man ved hjelp av enkle matematiske modeller kan beregne cycloplegisk refraksjon hvis man har et okulært biometer.

- Fagutvalget har ferdigstilt to nye retningslinjer, R25 Hygiene ved klinisk arbeid og R24 Undersøkelse av pasienter med hjerneslag eller traumatiske hjerneskader, etter høringsrunde. Disse sendes nå til styret for godkjenning.
- R23 Refusjonsrettigheter er under revisjon/oppdatering etter at det har kommet nye refusjonsregler fra NAV.
- Vi har begynt planleggingen av nye stunts ved neste års fagkonferanse.
- Det vil i løpet av høsten bli starten ny gjennomgang av R14 Anbefalt hyppighet av synsundersøkelse og R11 Undersøkelse av pasienter med behov for øyeblikkelig hjelp

PARTNERSKAP SOM LEDERSTIL

TEKST: ARNE J. HALVORSEN, OPTOTEAM

Samarbeid har blitt en viktig del av bærekraftig utvikling. Det er en kjensgjerning at skal du lykkes i dag, må du samarbeide. Det er i samarbeide med andre du kan realisere ditt fulle potensiale. Det gjelder for både enkeltpersoner og bedrifter.

Selv begynte jeg å arbeide med partnerskap i lederutvikling på 90 tallet. Eller rettere sagt, en del av et lederutviklingsprogram. Lars Malm var drivkraften i utviklingsarbeidet. Jeg og noen andre yngre krefter var så heldige å få delta i utviklingen.

I ettertid har jeg arbeidet med partnerskapsmodellen som kulturpilar i bedrifter og ikke minst som samarbeidsmodell mellom kunde og leverandør. Det har vært fantastisk å følge med på samarbeidsmodellens vekst og utvikling, og kunne konstatere dens overlegenhet i dagens samfunn. Skal du lykkes må du samarbeide.

Men nå til partnerskap som lederstil.

Å få jobben gjort sammen med og gjennom andre, er den viktigste oppgaven for den som vil være personlig leder. Ledelse dreier seg om mennesker. Det handler om få dem til å prestere sammen. Utnytte deres sterke sider og gjøre svakhetene irrelevante.

ULIKE LEDERSTILER – EKSPERTEN – DIPLOMATEN – PARTNEREN

Opp gjennom tidene har vi valgt den dyktigste fagmannen til sjef. Den beste selgeren blir salgssjef, og en dyktig økonom eller ingeniør blir direktør. Det skjer fortsatt på denne måten mange steder, ikke minst i kunnskapsindustri-

en. Det er ikke noe galt i det, men når du engang er valgt til leder, skal du vel ikke alltid arbeide som ekspert. Det du gjorde for å bli forfremmet eller skaffe deg jobben, er ganske sikkert ikke det du kan fortsette med.

Ekspertens mål er å få til raske kompetente løsninger. Middelet for å få til dette er personlig, skikkelig innsats. Det ligger i ekspertens natur, det er derfor man blir ekspert.

Den som er diplomat av legning, strever etter å få til enighet i harmoni. Virkemidlene er prosedyrer og utredninger, flere prosedyrer og flere utredninger. Det tar tid, men en gang imellom oppnår man harmoni. Det kan være et lurt trekk når du mottar diplomatenes fyldige rapport å gå direkte til siste avsnitt når du skal lete etter konklusjonen. Det står som oftest i siste avsnitt, før vi konkluderer i saken anbefales ytterligere utredninger.

Partnerens mål er å få mange kompetente bidrag til en god løsning. Mine kunnskaper er bra, dine også. Alle innsatser og innspill er velkomne i det pluss-sum-spill som vi må lære oss. I dette spillet blir 1+1 mer enn 2. Det er hensikten med et partnerskap. Partnerens virkemidler heter diskusjon og delegering.

Alle lederstiler innebærer risiko. Eksperten risikerer at omgivelsene vil bestå av personer med assistentsyke. Eksperten er jo så dyktig, og som leder fortsetter han eller hun å gjøre alt det viktige selv. Alle andre blir assistenter for evig. Korrektive tilbakemeldinger til eksperten er utenkelig.

Diplomaten risikerer handlingslamelse. Vi kommer ikke av flekken. Det blir bare møter og utredninger. Handlingskraft og fremdrift er skremmende fremmedord.

Så er det lett å tenke at partneren viser et fint og framtidsrettet lederskap, men risikoen her er at det kan føre til vennskapskorupsjon. Vi arbeider så nært og tett sammen og har så gode relasjoner, at vi av hensyn til hverandre kanskje velger løsninger som ikke er de beste med utgangspunkt i bedriftens krav, og vi ser gjennom fingrene med ting vi ikke burde overse.

Alle lederstiler har sine farer. Når vi er bevisste på det kan vi motvirke det. Lære oss å bruke den stilen som er mest hensiktsmessig i en gitt situasjon.

VÅR EGET PERSONLIGE PROGRAM OG OMVERDENENS BEHOV

Det personlige programmet hører selvfølgelig tett sammen med personlighet. Hver og en av oss har et program som styrer. Personlighetsprofiler har fått stor oppmerksomhet i årene etter at vi utviklet programmet. Personlighets-tester og personlighetstyper florerer i mer eller mindre populistiske utgaver. Nå er du enten rød, gul, grønn eller blå.

Hensikten er fordypet selvinnsikt. Tidlig i livet har vi fått ros for visse egenskaper og dyktighet innenfor visse områder. Vi antar at du mer eller mindre bevisst har valgt å bli ekspert. Da er det risiko for at dine personlige behov styrer dine bidrag i større grad enn omverdens behov. Det samme gjelder selvfølgelig om du har valgt å bli diplomat eller partner.

HVORDAN VET VI HVILKEN GRUNNMODELL VI HAR VALGT?

Det blir først og fremst synlig når vi er stresset. Hvis du er ekspert fremfor noe, så kommer disse trekkene tydeligst frem under press og stress.

Det som skjer, er at du overforbruker det som er en sterk side hos deg, så det fremstår som en svakhet.

Hvis du gjennom oppdragelse og utdanning er diplomat, så vil det være denne siden som dominerer når du blir utsatt for press. Da blir du mer diplomat enn omverdenen har godt av, for det er ditt personlige program som styrer handlingene dine, ikke omgivelsenes behov. De skriker kanskje etter handlingskraft.

På samme måte blir også den som har lært seg å arbeide som partner altfor låst i sin modell når stresset slår til. Når vi blir stresset låses vi i vår egen grunnmodell. Vi blir fikserte, og det er

farlig. Det sunne motstykket til fiksering er fleksibilitet. En sunn personlighet er fleksibel og velger til og med under press den modellen som passer med spørsmålenes karakter og kravene til omgivelsene. En personlig leder styres ikke så sterkt av sitt personlige program at han eller hun ikke ser hva omgivelsene har behov for.

Gjør deg kjent med programmet ditt
Å gjøre seg kjent med sitt eget program er å utvikle selvinnsikt – selve grunnlaget for egen utvikling og relasjonsbygging med andre. Når selvinnsikten øker, kan du lære deg å motarbeide de svakheter programmet medfører. Men du er avhengig at andre hjelper til. Pass deg for å omgås for mange jamennesker hvis du ikke vil stivne i din egen modell for alltid. Sørg for at du har mennesker rundt deg som gir deg kompletterende synspunkter.

Husk at kjennetegnet på en virkelig god venn er en som forteller deg sannheten. Og på en måte så du tåler å høre det. Så må omgivelsene gjerne få gi uttrykk for superlativene når du fyller 40, 50 eller 60, til sjampanje og det hele. Det er vel bare trivelig. Men i hverdagen trenger du noen gode venner.

I perioden som har gått siden vi utviklet programmet, har behovet for lederstiler forandret seg. Vi har behov for eksperter, men hvis eksperthen velger å bli sjef, så må han eller hun først og fremst bli leder. I dagens kunnskapsorganisasjoner holder ikke ekspertmodellen lenger for lederskapet.

Partnermodellen overtar. Det kommer av at våre virksomheter har blitt så kompliserte og krever så mange menneskers dyktighet og engasjerte innsats, at vi må satse på en ledermodell som frigjør energi og utvikler kompetanse. Vi har ikke råd til at velutdannede, dyktige mennesker forblir uselvstendige assistenter hele sitt arbeidsliv.

Partnermodellens styrke er at den får energien til å slippe løs hos mange mennesker og at kompetansen øker. Målet er en effektiv arbeidsflyt og et godt arbeidsklima. Menneskene skal komme til sin rett. De skal utvikle seg og lære nye ting. ●

Bransjenytt

MAUI GREEN RX – GRØNNE SPEILGLASS

Maui Jim, et kjent brille- og solbrillemerke, introduserer nå MAUIGreen® speilglass i sin omfattende portefølje. Den grønne speilbehandlingen kan fås på enstyrke- og progressive RX-glass for både solbriller og briller.

Alle Maui Jims RX-solbriller er tilgjengelige i speilfargealternativene Blue Hawaii, MAUI Sunrise, HAWAII LAVA™ og nå MAUIGreen®. Med det avanserte linsematerialet, MauiBrilliant™, får Maui Jims solbriller en optikk som er nesten like klar som glass, men som veier bare en tredjedel. Alle Maui Jim-solbriller lages med patentert PolarizedPlus2®-teknologi som gir førsteklasses fargeforbedring og klarhet, samtidig som den blokkerer 100 % av de skadelige UV-strålene.

Den grønne speilglassfargen er inspirert av de frodige, regnskogkledde åsene i East Maui, hvor flotte utsyn blandes

med lommer av blått hav. Det samme samspillet mellom grønt og blått kan ses i denne siste motespeilfargen som nå er tilgjengelig som RX.

"Vi har i det siste sett en enorm økning i forbrukernes interesse og markedsetterspørsel etter grønt," sier Diego

de Castro, Senior Director of Brand Marketing and Management for Maui Jim. "Vi er derfor glade for å utvide våre nåværende tilbud til å inkludere fargealternativer som passer til en rekke personlige stiler og estetikk."

(Kilde: Pressemelding fra Maui Jim)

STOR ENTUSIASME OM MESSER

27 000 besøkende fra hele verden besøkte optikk-messen Silmo i slutten av september. 2023 blir første normale messeår på tre år.

TEKST: DAG ØYVIND OLSEN FOTO: SILMO

Fasit etter den fire dager lange stormessen i Paris er ikke til å ta feil av: Stor suksess! Med 750 utstillere og 27 000 besøkende fra hele verden, ble det ny optikk-messerekord. Nå står flere stormesser for tur, og dermed ligger 2023 an til å bli det første normalåret på tre år. Først ut er Opti i Munchen, etterfulgt av Mido i Milano i januar og februar. Mido gjennomførte også en messe i april i år, som dro 22 000 besøkende – en forskjøvet jubileumsmesse for Midos 50-årsjubileum.

Du finner mer informasjon om disse messene på nettstedene opti.de og mido.it

OPO SCANDINAVIA

**CHASE
THE LIGHT**

BACALL SS541006

SERENGETI®

OPO Scandinavia is the official distributor of Bollé brands, including SERENGETI, in Norway.
OPO Scandinavia | www.opo.se | info@opo.se | NO sales: Christian Solemsli Kleppe +47 917 34671

ALCON INTRODUSERER DAILIES TOTAL1™ FOR ASTIGMATISM

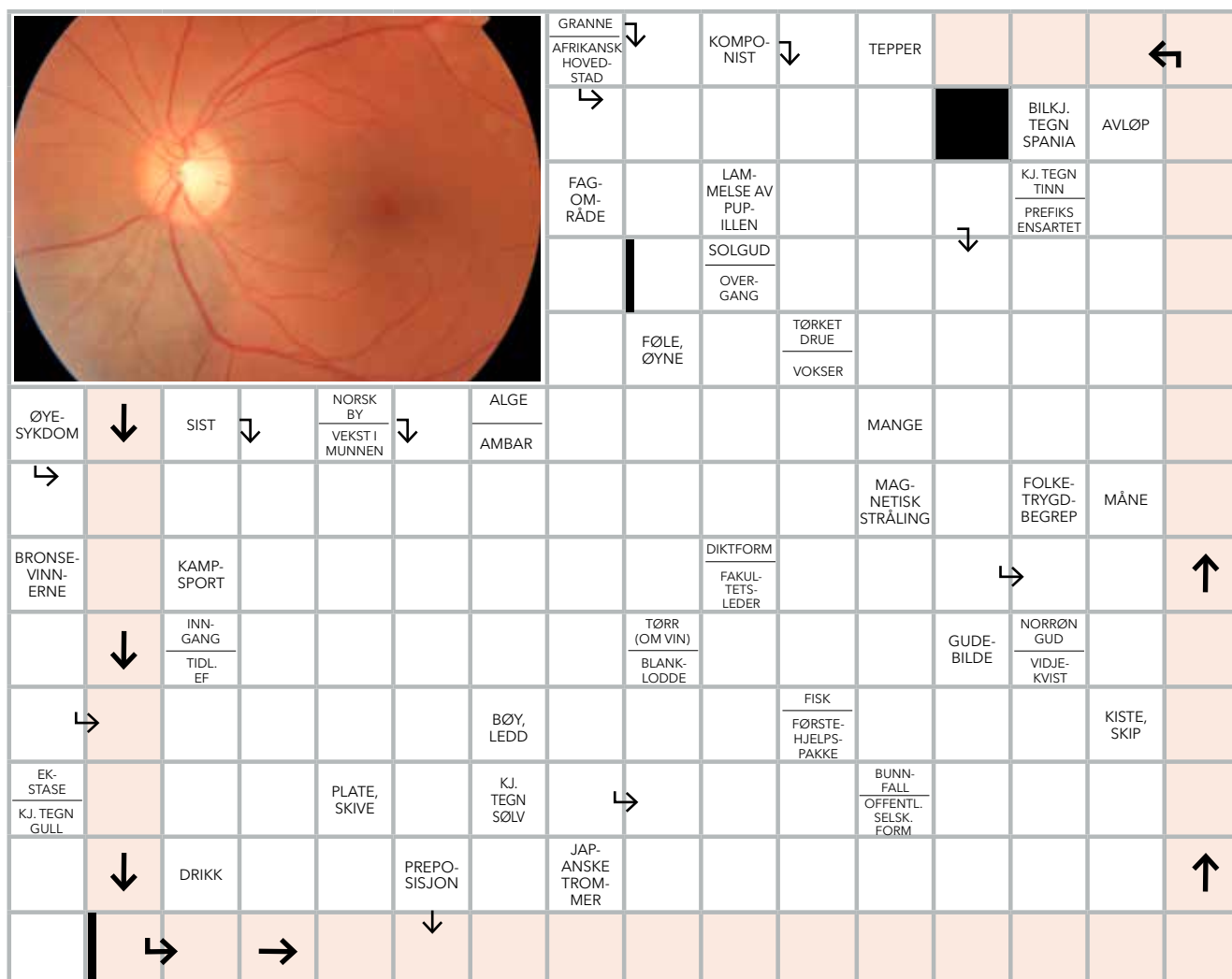

**TOTAL1™ FAMILIEN ER NÅ
KOMPLETT MED DAILIES
TOTAL1™ FOR ASTIGMATISM**

Se bruksanvisningen for informasjon om anvendelse, pleie, forsiktighetsregler, advarsler, kontraindikasjoner og bivirkninger.

© 2022 Alcon NORD-DTI-2200032

Alcon

ØNSKER DU Å BIDRA I OPTIKEREN?

Vi trenger flere faglig interesserte
og språklig sterke skribenter.
Høres det interessant ut?

Ta kontakt med
dag@optikerforbund.no

OPTIKEREN

Uteblitt magasin?

Kontakt Fagpressens
kundesenter
man-fre 08:00-16:00.

Telefon: 21 04 77 46.
E-post: [kundesenter@
fagpressen.no](mailto:kundesenter@fagpressen.no)

Vi sørger for å ettersende
utgaven som er uteblitt for

OPTIKEREN

som er medlem i

 Fagpressen

VALDRES OPTIKK

Vi søker partner/deleier, eventuelt
salg av Valdres optikk på Fagernes.

For mer informasjon kontakt
Liv-Ida Eriksen på tlf.: 41034701 eller
e-post: lividaeriksen@hotmail.com

Gjensidigegården • Tlf. 61 36 09 30

Din lokale optiker

Optiker søkes!

Seland Optikk er en solid *frittstående optiker-
bedrift* med stort faglig fokus og en
solid kundebase. Vi er opptatt av
bærekraft og gode løsninger
i tillegg til kvalitet og
kompetanse, og selvsagt
god personlig service.

Våre to butikker (Sandnes
og Klepp) ligger på gateplan
og vakre Jæren er vårt
nærområde.

Søknad på mail til daglig
leder: lena@selandoptikk.no
Alle søknader blir selvfølgelig
behandlet konfidensielt.

www.selandoptikk.no

Seland Optikk

Ditt syn vårt ansvar siden 1945 • Sandnes • Klepp

ANNONSERE HER?

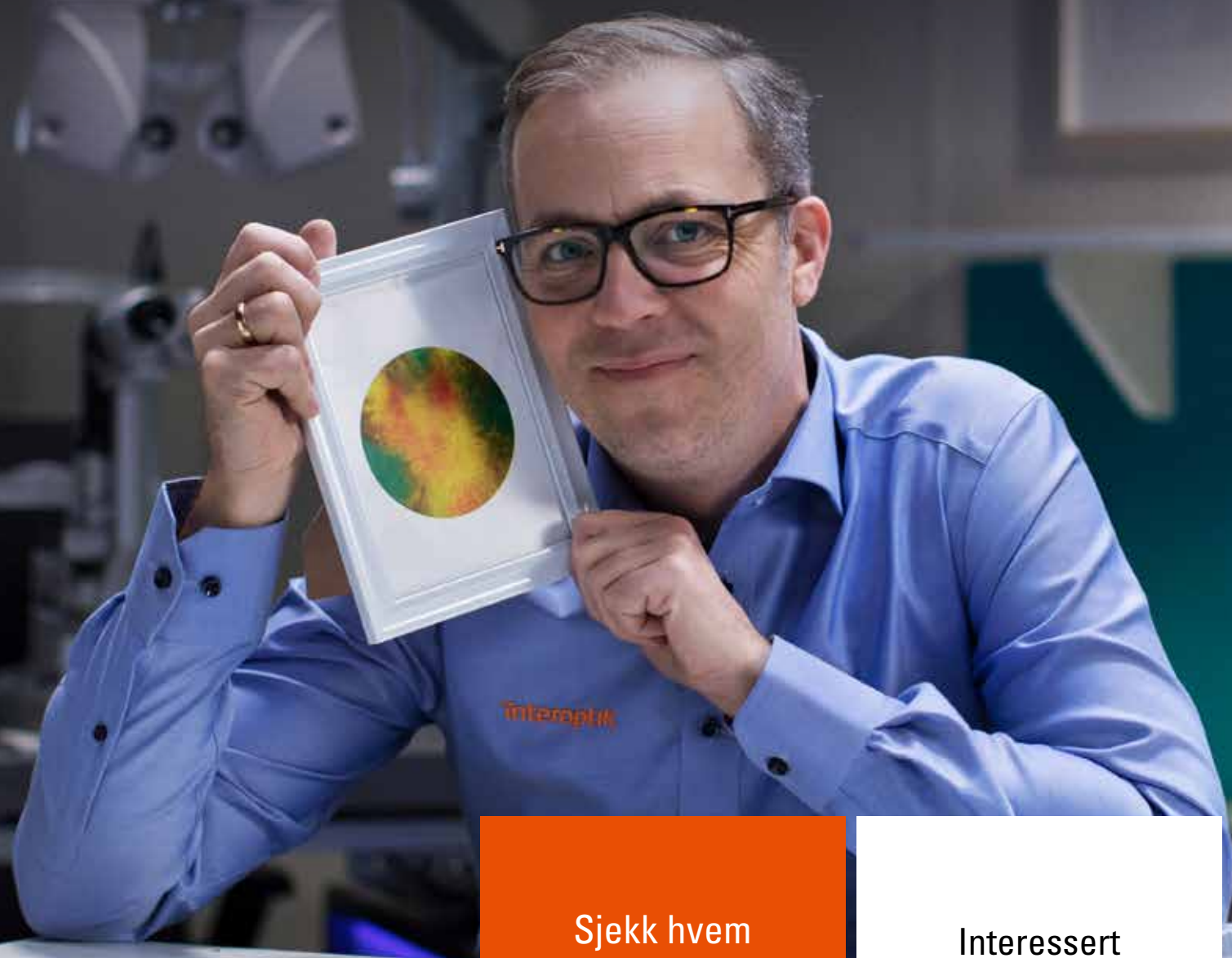
Kontakt stina@optikerforbund.no

Har du en Interoptiker i deg?

Brenner du for faget og deler vår visjon om å **bli kundens personlige optiker?**

Som Interoptiker kan du tilpasse synsundersøkelsen personlig til hver enkelt pasient. Det settes av god tid til hver synsundersøkelse så du får brukt din verdifulle kompetanse til å gjøre det du kan best – en synsundersøkelse er tross alt ikke gjort unna på et blunk.

Interoptik har som mål å ha det beste utstyret. Derfor kan du tilby dine pasienter spesialtilpasset synsundersøkelse med den nyeste teknologien på markedet. Med tilgang til både optomap og OCT har du de beste forutsetningene for å avdekke tegn på øyesykdom på et enda tidligere stadium.

Sjekk hvem
Interoptik er!

Klikk her!

Interessert

Klikk her!

interoptik

DET FINNES OPTIKERE. OG DET FINNES INTEROPTIKERE.

Interoptik best av fire optikerkjeder i Norsk Kundebarometer 2021.
Et forskningsprosjekt ved Handelshøyskolen BI. www.kundebarometer.com

Vision for All

- *Hjelp oss å hjelpe*

Brilleland engasjerer seg. I samarbeid med Vision for All reiser vi til land hvor tilgangen på synsundersøkelse og hjelpemidler er veldig mye dårligere enn her i landet. Vi hjelper mange mennesker med å se bedre. Dette handler i første omgang om bedre syn, men den positive konsekvensen av det er ofte også mulighet til skolegang, jobb og sosial omgang.

*Hos Brilleland
får du ekstra fridager
og støtte til å reise
for å hjelpe*

**Ta kontakt med vår HR rådgiver
for mer informasjon om våre stillinger**

Karianne Huseby Nossen

Mail: khn@synoptik.no

Telefon: 90 68 78 79

Takk Stine, for at du valgte oss!

Specsavers ønsker og sørge for faglig og personlig utvikling for alle sine medarbeidere. Stine mener at alle mulighetene til å få faglig påfyll er den viktigste årsaken til at så mange trives med å jobbe i Specsavers.

– Verktøyene for utvikling ligger der, og mitt beste råd er å bruke dem. Det gjøres stadig fremskritt innenfor optometri og øyehelse, og Specsavers sørger for at vi holder oss oppdatert. Her er det gode systemer for opplæring og deling av kompetanse sier Stine.

Her kan du lese mer om hvorfor Stine trives så godt hos Specsavers:

join.specsavers.com/no/news

Specsavers

Krogh Optikk søker optikere

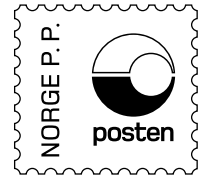
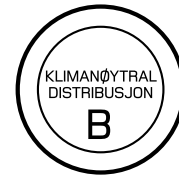
Er du min nye kollega?

Søk her:

Krogh Optikk
se forskjellen

Returadresse:
Norges Optikerforbund
Øvre Slottsgate 18/20
0157 OSLO

GO BEYOND WITH THE MOST COMPLETE^{*} LENS

Oppdag den komplette linsen som har alt. Bausch + Lomb ULTRA[®] ONE DAY er den eneste kontaktlinse som kombinerer høy Dk/t, lav modulus, UV-blokkering og HD-optikk med banebrytende fuktighets- og komfortteknologier for å fremme et sunt miljø på øyeoverflaten.*

Avansert MoistureSeal[®]-teknologi holder best på fuktigheten etter 16 timer sammenlignet med ledende endagslinser i silikonhydrogel.^{2**}

ComfortFeel-teknologi frigjør ingredienser som gir komfort og fremmer god øyehelse, og som er utformet for å beskytte, styrke og stabilisere tårefilmen.³ Ta dine kunder og praksisen din skrittet videre med Bausch + Lomb ULTRA[®] ONE DAY.

Live the ULTRA Life.

BAUSCH + LOMB

* Kontaktlinserne Bausch + Lomb ULTRA[®] ONE DAY er de eneste av sitt slag som tilbyr et komplett fukt + komfortsystem med Advanced MoistureSeal[®] og ComfortFeel-teknikk, samt høy Dk/t, lav modulus, UV-beskyttelse og HD-optikk. Kontaktlinserne Bausch + Lomb ULTRA[®] ONE DAY fremmer øyehelse gjennom det komplette systemet som støtter en helsefremmende miljø på øyets overflate, beholder helsefremmende stoffer i 16 timer og gir en høy oksygentilførsel (Dk/t=134).^{1,2,3,4}

** vs. Dailies Total1[®] og Acuvue[®] Oasys 1-Day

Referanser: 1. REF-KAL-0035-Crystal Competitive Grid packaging solutions with sources; 2. Schaefer J, Steffen R, Raindel W. A clinical assessment of dehydration resistance for a novel silicone hydrogel lens and six silicone hydrogel daily disposable lenses. Poster presented at AAO, October 2020; 3. Rait M. Ocular surface homeostasis and contact lens design. February 2021; 4. Data on file. Product Performance Evaluation of a Novel Silicone Hydrogel Contact Lens: kalifcon A Daily Disposable Contact Lenses - Summary of kalifcon A Patient Comfort and Vision Outcomes for Patients Who Wore Lenses for 16 or More Hours Per Day, Bausch & Lomb Incorporated, Rochester, NY, 2021. UV-absorberende kontaktlinser ersätter INTE skyddande UV-absorberande glasögon, som UV-absorberande skidglasögon eller solglasögon, eftersom de INTE täcker hela ögat och omgivande område. Du bör fortsätta att använda glasögon med UV-skydd enligt anvisningarna. ©2021 Bausch & Lomb Incorporated UOD/NO/2112/0179.